

CAPITAL

Publicație bilingvă a Comisiei Naționale a Pieței Financiare

Decizii ale Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare

2

Geografia economică a Moldovei păstrează caracteristicile tradiționale

2

Monitor al pieței financiare

Market

<http://www.capital.market.md>
Miercuri, 11 martie 2020

Nr.9 (833)
Preț: 7 lei

BNS: cifra de afaceri din comerț s-a majorat cu peste 13%

3

Toate manifestările în masă în Moldova vor fi interzise din cauza coronavirusului

Desfășurarea evenimentelor culturale, sportive și a altor manifestării în masă în Moldova va fi interzisă din cauza pericolului răspândirii coronavirusului COVID-19. Despre aceasta a anunțat marți, în cadrul unei conferințe de presă, ministrul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Viorica Dumbrăveanu, comunică MOLDPRES.

Începând cu ziua de 11 martie, toate școlile și grădinițele din R. Moldova vor fi închise.

“În cazul studenților, fiecare instituție a întreprins măsuri pentru a micșora numărul de studenți care se află într-o aulă, reducerea duratei orelor, aerisirea încăperilor, măsuri de precauție sub aspect de dezinfecțare, dar aceasta nu înseamnă că nu putem examina pe parcurs sistarea procesului de învățământ în universități”, a spus ministrul.

Oficialul a făcut un îndemn către părinți să fie responsabili și să monitorizeze strict starea de sănătate a minorilor. „Vacanța nu presupune lăsarea copiilor fără supraveghere, expunerea lor unui risc și mai mare. Solicităm responsabilitatea părinților, monitorizarea situației, unde se află, cu cine se află copiii lor. Vor fi evitate autotratamentele. În caz de nevoie, vom apela medicul de familie sau serviciul 112”, a spus Dumbrăveanu.

În același timp, Comisia a aprobat un sir de măsuri restrictive, menite să prevină importul și răspândirea

infectării, printre care sistarea zborurilor spre și din Italia, interzicerea operatorilor companiilor aeriene de a lăsa la bord pasageri care călătoresc din Italia, Iran, China, Coreea de Sud spre Moldova.

Operatorii aerieni vor fi obligați să informeze pasagerii curselor, care s-au îmbarcat din aceste țări, inclusiv pe cei care au tranzitat aceste state, despre necesitatea declarării pe răs-

pundere proprie a informațiilor prezentate în fișa epidemiologică și despre plasarea în carantină la domiciliu pe termen de 14 zile.

“În legătură cu slujbele religioase care se petrec în perioada Postului Mare, autoritățile se vor adresa reprezentanților cultelor religioase care se bucură de încredere mare din partea oamenilor, astfel încât ei să contribuie la promovarea infor-

măriilor despre măsurile de protecție împotriva infecției”, a menționat ministrul.

Potrivit ei, “autoritățile vor trimite personal medical suplimentar la punctele de control de la frontieră Moldovei pentru a consolida măsurile de securitate și control, deoarece ofițerii vamali înregistrează tot mai multe persoane cu temperatură înaltă care traversează frontieră”.

Banca Națională
a Moldovei

COMISIA NAȚIONALĂ
A PIEȚEI FINANCIARE

Invată
Dă sens banilor

Asigurarea auto,
protecția ta
în trafic...

Citiți în pag. 4.

Abonează-te!

Abonează-te la Ziarul Capital Market
în toate oficiile “Poșta Moldovei” din țară
sau la distributorii noștri:

Moldpresa (022) 222221

Press Inform-Curier (022) 237187

Agenția “Ediții Periodice” (022) 233740

INVITAȚIE DE COLABORARE!

I.P. Ediția Periodică “Capital Market” lansează o proponere de colaborare pentru agenții și companiile de publicitate.

Telefon de contact – 022 22 9445,
email – gt@capital.market.md

Costurile de conformare la reglementările de stat pentru mediul de afaceri din Republica Moldova s-au redus pe parcursul anului 2019, iar managerii sunt optimiști în ceea ce privește îmbunătățirea condițiilor de afaceri, constată studiul anual „Costul reglementării de stat a activității întreprinderilor”, elaborat de Banca Mondială.

Managerii companiilor au estimat că 8,8 la sută din timpul lor de muncă le ia conformarea la reglementările de stat și interacțiunea cu instituțiile statului, față de 10,7 la sută în anul precedent. Antreprenorii cheltuiesc mai puțin timp pentru inspecții, achitarea impozitelor, înregistrare, certificare. Însă, chiar dacă indicatorul general de timp denotă o îmbunătățire a încrederei pe care managerii și antreprenorii o acordă instituțiilor statului, numărul celor ce atestă îmbunătățiri a scăzut față de anul precedent.

Totuși, managerii sunt optimiști, ponderea celor ce se așteaptă pentru anul 2020 la îmbunătățiri în mediul de afaceri (27%) depășește ponderea celor ce consideră că situația se va înrăutății (22%).

Printre alți factori ce au contribuit la îmbunătățirea mediului de afaceri sunt revizuirea actelor permisive, reducerea controalelor și introducerea Ghișeului electronic unic. În urma procesului de revizuire și optimizare a actelor permisive eliberate de către autoritățile administrației publice centrale, numărul acestora a fost redus de la 416 la 152, iar, drept urmare, povara administrativă asupra mediului de afaceri s-a redus și a generat economii de circa 12 milioane de dolari, menționează Ministerul Economiei și Infrastructurii.

Potrivit statisticilor, prin intermediul sistemului electronic au fost depuse 38 mii de cereri pentru obținerea actelor permisive și eliberate 35 mii de acte permisive. Ca urmare, durata medie de obținere a documentului permisiv grație ghișeului unic electronic este de 6 zile la moment, comparativ cu 30-40 zile până la implementarea acestuia. Numărul controalelor a scăzut în 2019. La finele anului trecut, cu suportul Grupului Băncii Mondiale a fost lansat Registrul de stat al controalelor, care actualmente este funcțional, în premieră fiind generate și planurile de control pentru 2020, care sunt disponibile pentru publicul larg, fiind publicate online.

Potrivit studiului, mai mult de jumătate din respondenți (53 la sută) consideră că procesul de notificare în comerț s-a simplificat comparativ cu un an în urmă.

„Studiul Cost of Doing Business, desfășurat în fiecare an de autoritățile moldovenești cu sprijinul Băncii Mondiale, oferă date cantitative asupra costurilor suportate de agenții economici pentru a se conforma reglementării de stat. Si mai important este faptul că studiul generează o analiză calitativă a politiciilor în vederea

Costul reglementării afacerii: Ce spun antreprenorii?

îmbunătățirii mediului de afaceri și investițional din Moldova”, a declarat Anna Akhalkatsi, Manager de țară al Băncii Mondiale în Moldova.

„Studiul respectiv reprezintă un exercițiu foarte important și productiv, în același timp. Avem mult de lucru în domeniul reglementării activității de întreprinzător și nu doar, astfel încât toate aspectele legate de Costurile de conformare la reglementările de stat pentru mediul de afaceri în Republica Moldova care au fost identificate în cadrul studiului curent, vor servi, în perioada următorului an, ca priorități pentru Guvern în vederea continuării implementării politicilor pentru îmbunătățirea mediului de afaceri și a climatului investițional din țara noastră”, a menționat Anatol Usatii, ministrul Economiei și Infrastructurii.

DOMENII ÎN PROGRES ȘI... ÎN REGRES

Antreprenorii spun că pe parcursul ultimilor trei ani înregistrarea unei întreprinderi a durat aproximativ 2,9 zile, din momentul prezentării documentelor la Agenția Servicii Publice, fiind în scădere cu 1,1 zile față de perioada precedență. Relativ puține întreprinderi, doar fiecare a patra, întâmpină probleme pe parcursul înregistrării. Pe de altă parte, modificarea documentelor de constituire a crescut de la 3,2 la 3,7 zile.

Numărul mediu de licențe per companie a scăzut ușor, de la 1,4 la 1,3 licențe. Costul de obținere a licenței a rămas la nivelul anului precedent, durata reducându-se de la 11 la 8 zile. Jumătate din întreprinderile chestionate desfășoară activitatea de comerț. Ponderea celor ce au depus notificări la autoritățile publice locale privind desfășurarea activității de comerț s-a redus de la 68 la 51 la sută.

De asemenea, durata de pregătire și prezentare a notificării s-a redus de la 3,5 la 2,7 zile. Managerii au cheltuit în acest scop circa 3,0 ore, cu o oră mai puțin decât în anul precedent.

Potrivit studiului, circa 31 la sută dintre manageri au apelat la alte instituții de stat, în scădere de la 40 la sută. Aproape o treime din întreprinderi au apelat la diverse metode neoficiale, dar legale. Conflictele au fost soluționate prin metode ilegale în doar 7 la sută dintre cazuri, fără schimbări față de anul precedent. În circa 40 la sută din cazuri, cei care s-au adresat în instanțele judecătorești au rămas sănătuți de decizia luată.

Cercetarea a fost efectuată în perioada octombrie-decembrie 2019 pe un eșantion de 609 întreprinderi și reflectă percepția oamenilor de afaceri asupra costurilor de timp și bani pentru a se conforma cerințelor legale în 13 domenii.

Vlad BERCU

Managerii notează că numărul anual de controale per companie a scăzut de la 2,3 la 1,9 vizite. Durata cumulativă a controalelor a scăzut de la 14,5 la 13,1 ore pe an. Doar 27 la sută dintre respondenți consideră că inspecțiile au fost justificate și planificate din timp. Cele mai multe companii sunt amendate de către Serviciul Fiscal, ANSA și Inspectia Muncii. Durata de elaborare și prezentare a rapoartelor a scăzut față de anul trecut de la 2,8 la 2,3 ore. Procedura de calcul și raportare a impozitului pe venitul persoanelor juridice, precum și elaborarea raportului unic (contribuții CNAS și CNAM și impozit pe venit persoane fizice) generează cele mai multe probleme.

În opinia respondenților, situația în domeniul relațiilor de muncă nu s-a modificat față de anul precedent. Majoritatea întreprinderilor dispun de angajați conform necesităților. Aproape un sfert din companiile interviewate afirmă că duc lipsă de angajați.

OAMENII DE AFACERI RECLAMĂ JUSTIȚIE SELECTIVĂ

Doar 8 la sută dintre respondenți consideră că întreprinderile sunt tratate la fel în fața legii, 46 la sută menținând că legea este aplicată selectiv.

Ponderea celor ce au avut de soluționat conflictele nu s-a modificat semnificativ în ultimii patru ani. Circa 21 la sută din respondenți au menționat că au avut conflicte pe care nu le-au putut soluționa pe cale amabilă. Cea mai mare parte din conflictele a fost cu alți agenți economici: 68 la sută dintre cazuri. În alte 32 la sută – cu instituțiile de stat. În 40 la sută din cazuri companiile au apelat la instanțele de judecătă pentru a soluționa conflictele apărute. Motivul principal pentru care agenții economici nu apelează la instituțiile judecătorești este perioada lungă de așteptare a luării deciziilor. Peste 46 la sută din managerii intervievați au menționat acest lucru.

Potrivit studiului, circa 31 la sută dintre manageri au apelat la alte instituții de stat, în scădere de la 40 la sută.

Aproape o treime din întreprinderi au apelat la diverse metode neoficiale,

dar legale. Conflictele au fost soluționate prin metode ilegale în doar 7 la sută dintre cazuri, fără schimbări față de anul precedent. În circa 40 la sută din cazuri, cei care s-au adresat în instanțele judecătorești au rămas sănătuți de decizia luată.

Cercetarea a fost efectuată în perioada octombrie-decembrie 2019 pe un eșantion de 609 întreprinderi și reflectă percepția oamenilor de afaceri asupra costurilor de timp și bani pentru a se conforma cerințelor legale în 13 domenii.

Vlad BERCU

COMUNICAT DE PRESĂ AL CNPF

Experții Băncii Mondiale

au efectuat o vizită de lucru la CNPF

Reprezentanții Comisiei Naționale a Pieței Financiare (CNPF) au avut marți, 3 martie curent, o întrevedere cu echipa de experți a Băncii Mondiale, condusă de Natalie Nicolaou, specialist în sectorul finanțier.

Părțile au examinat reformele în derulare pe piața financiară nebancară, în special în sectorul de creditare nebancară și pe piața asigurărilor, precum și acțiunile ce urmează a fi întreprinse în perioada imediat următoare.

Președintele CNPF, Valeriu Chițan, a exprimat gratitudine echipei de experți a Băncii Mondiale pentru consilierea oferită în procesul de elaborare a cadrelui de reglementare și supraveghere aferent pieței de asigurări, mai cu seamă a proiectelor de legi privind activitatea de (re)asigurare și, respectiv, privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse de vehicule.

În context, președintele CNPF a susținut că principala provocare pentru autoritatea de supraveghere constă în aplicarea instrumentelor eficiente pentru contracararea fenomenului de supra-îndatorare a beneficiarilor de micro-împrumuturi, stabilite în amendamentele la legea ce reglementează activitatea organizațiilor de creditare nebancară, adoptată recent de către Parlament în lectură finală. „Un alt imperativ pentru CNPF ține de racordarea pieței de asigurări la normele prudentiale conforme cu standardele internaționale de specialitate”, a punctat Valeriu Chițan.

La rândul său, șeful echipei de experți a Băncii Mondiale, Natalie Nicolaou, a apreciat eforturile întreprinse de CNPF, realizările și evoluțiile pozitive înregistrate în domeniile de asigurări și de creditare nebancară și a remarcat importanța elaborării cadrelui normativ secundar necesar pentru a pune în aplicare noua legislație și pentru a asigura dezvoltarea continuă a celor două sectoare.

Serviciul de presă al CNPF

Decizii ale Consiliului de Administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare

în cadrul ședinței ordinare din 9 martie 2020, Consiliul de Administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare (CNPF), potrivit competențelor conferite de legea-cadru, a aprobat decizii aferente pieței financiare nebancare, mai cu seamă:

I. AUTORIZARE

- Avizarea cererii de retragere obligatorie adresată acționarilor SA „TOCUȘOR” de către oferantul Valeriu Doibani, obiectul căreia îl constituie 16 815 acțiuni ordinare nominative emise de SA „TOCUȘOR”;

- Înregistrarea în Registrul organizațiilor de creditare nebancară autorizate a entității „CREDITEO” SRL;

- Înregistrarea în Registrul agentilor de asigurare și agentilor bancassurance a Agentului de asigurare „WVP-ASIG-SERV” SRL;

- Exprimarea acordului pentru efectuarea auditului extern în cadrul CA „KLASSIKA ASIGURĂRI” SA de către „AUDIT-CONCRET” SA.

II. SUPRAVEGHERE

- Programul de transmitere a registrelor deținătorilor de valori mobiliare ale 68 de societăți pe acțiuni către Depozitarul central unic al valorilor mobiliare, în perioada 01.09.2020-31.11.2020. Este vorba de entități în care cota stătului depășește 50% din capitalul social (art. 6 din Legea nr. 171/2012, art. 3 din Legea contabilității și raportării financiare nr. 287/2017);

- Anularea suspendării operațiunilor bancare la conturile curente și de deposit ale AEI „IZVORUL”, AEI „TEȚCANI” și AEI „AEIBE”, aplicată prin Ordonanța CNPF nr. 4/15-O din 03.02.2020;

- A dispus măsuri specifice de supraveghere în privința CA „MOLDOVA-ASTROVAZ” SA, inclusiv prin procedură de administrare specială.

Serviciul de presă al CNPF

Geografia economică a Moldovei păstrează caracteristicile tradiționale

Discrepanțele economice dintre capitală și restul țării au fost și trebuie să fie un tablou asupra căruia și necesar să vegheze non-stop nu doar analiză economică, dar și cei care elaborează și promovează politicile economice și sociale. Discrepanțele generează diferențe la capitolul bunăstare, iar asigurare unui eventual echilibru reduce aceste diferențe și îi conferă taboului general omogenitate.

Este greu să faci analize având realități economice paralele – una la Chișinău și alta – în restul regiunilor țării. Cu atât mai mult, cu cât diferențele nu țin doar de gradul de dezvoltare și impactul activităților economice asupra nivelului

de trai, dar aceleași diferențe vizează și domenii diferite de activitate. Chișinăul are concentrată în perimetru geograficul sale o mare parte a industriei țării și o altă parte, la fel de mare, a sferei serviciilor. Dîncolo de hotarele capitalei, cu excepția unor orașe cum ar fi Bălți, economie înceamnă agricultură. De multe ori fără plus valoare, de multe ori, cu foarte puține brațe de muncă, de multe ori cu rezultate imprevizibile.

Discrepanțele regionale uluitoare se confirmă și la produsul regional brut (PRB). Astfel, conform estimărilor care se fac tradițional anual, de fiecare dată în municipiul Chișinău este concentrat puțin sub cincizeci la sută din PIB la nivel național. Orașul Bălți îi revin aproximativ șase la sută, iar UTA Găgăuzia – circa patru procente.

Investițiile arată același lucru sau, altfel zis,

respectă aceeași geografie. Chișinăul îi revin peste 60 la sută din investiții. Dîncolo de Chișinău, ca și acum 6-8 ani, investițiile din bugetul de stat se opresc mai des la Hîncești, Orhei, Bălți, Strășeni. Și investițiile private merg pe aceleași drumuri. De-a lungul anilor, Chișinăul a atrăs constant investițiile. Bunăoară, în perioada anilor 2005-2012 această cotă a crescut de la 56 la sută până la 70 la sută. Tendința aceasta s-a păstrat, practic, și în intervalul de timp care a urmat.

Experții în domeniul sunt de părere că această situație poate și trebuie să se schimbe. În acest scop e nevoie de urmat anumiți pași, inclusiv:

- Elaborarea și definitivarea statisticii regionale complexe, care să corespundă celor mai înalte standarde internaționale;

- Fortificarea și lărgirea capacitaților de autofinanțare a APL. Pe lângă instrumentele stipulate în Legea privind finanțările publice locale, ar fi benefic de stimulat APL la nivel raional, de con-

tractat împrumuturi pentru cheltuieli de capital, în special emiterea bonurilor de infrastructură;

- Intensificarea procesului de reformare și fortificarea cadrelui instituțional la nivel de APL;

- Dezvoltarea regională trebuie să fie însoțită de reforme structurale și anume prioritizarea celor mai dinamice sectoare – industria prelucrătoare și de servicii.

Fenomenul discrepanțelor nu ne aparține în totalitate. În Moldova, ca în multe alte țări de dimensiuni reduse, capitala concentreză cea mai mare parte a activității economice. Datele publicate de Biroul Național de Statistică arată că în 2016, nu mai puțin de 57,6 la sută din valoarea adăugată totală fusese produsă în Chișinău, urmată la mare distanță de regiunile Nord și Centru, cu 17 la sută și, respectiv, 15,2 la sută. Cel puțin la fel de relevant pare decalajul dintre acestea din urmă și regiunile Sud și Găgăuzia, care produceau doar 7,7 procente și, respectiv, 2,4 procente din totalul valorii adăugate.

Continuare în pag. 4

BNS: cifra de afaceri din comerț s-a majorat cu peste 13%

Creșterea economică de 4% pentru anul 2020 se bazează tot pe consumul populației, cel care a contribuit și până acum la avansul economici moldovenesci. Ultimele date ale Biroului Național de Statistică arată majorarea cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul cu 13,2% în 2019 față de anul precedent.

În ultimii doi ani, apetitul pentru consum al moldovenilor a crescut continuu ca urmare a majorării veniturilor populației. Economiștii sunt de părere că acest lucru nu va dura la nesfârșit, căci inflația, care dă semne de creștere, se traduce automat într-o putere de cumpărare mai slabă.

“Prognoza tendințelor de evoluție a indicatorilor principalelor sectoare ale economiei naționale prevăd o creștere reală a Produsului intern brut de circa 4,2% în anul 2019 și cu câte 3,8% – în anii 2020-2022. Această creștere este condiționată de o evoluție relativ bună a sectoarelor economiei naționale și se află în proximitatea PIB-ului potențial estimat pentru Republica Moldova. Structura PIB pe categorii de resurse va suporta unele modificări: se va majora ponderea comerțului interior (de la 15,5% până la 15,9% din PIB) și construcțiilor (de la 7,8% până la 9,4% din PIB). Aceste evoluții reflectă majorarea cererii interne. Cotele industriei și agriculturii rămân relativ stabilă: la nivel de circa 14,5% și, respectiv, 10% din PIB”, potrivit Ministerului Economiei.

MAJORAREA VENITURILOR POPULAȚIEI S-A REDUS DIN TURATII

Ponderea consumului final al gospodăriilor casnice în PIB va fi stabilită și va oscila în jur de 83%-84%. Se vor observa unele îmbunătățiri calitative ale comerțului exterior în structura PIB: soldul negativ al exportului net în PIB va descrește de la circa 25,8% la 25,1% din PIB.

“După o creștere mai accelerată a pensiilor și salariilor în 2019 va urma o temperare a dinamicii în 2020. Anul 2019 a fost caracterizat de promovarea unor politici bugetare de stimulare a veniturilor. Astfel, creșterea reală a pensiilor, conform estimărilor, a depășit 9%, iar majorarea salariilor bugetare s-a apropiat de 12%. De asemenea, și remunerarea în sectorul privat a crescut cu circa 8%. În 2020, deși Guvernul va menține o politică bugetară expansionistă, creșterile de venituri vor fi mai modeste. Acest fapt poate fi explicat, inclusiv prin baza de comparație destul de înaltă din 2019, când veniturile au cunoscut o ascensiune mai intensă și au atins niveluri finale”, constată Expert Grup.

În 2019, veniturile populației s-au majorat, deși în a doua parte a anului ritmurile de creștere s-au redus. Statul a jucat un rol important în sporirea veniturilor populației prin majorările semnificative ale salariilor bugetare și pensiilor. Totodată, pe parcursul anului s-a atestat o reducere a ritmului de creștere a salariului: în sectorul privat – de la 11,2% până la 6,8%, iar în sectorul public – de la 23,6 la 8,6%. Din acest considerent, și salariul mediu și-a temperat creșterea: de la 14,5% în trimestrul unu până la 7,4% față de anul precedent. În cazul pensiilor, s-au înregistrat evoluții similare, iar majorarea s-a atenuat de la 12,6% până la 6,6%. Drept urmare, în 2019, creșterea pensiei medie a constituit 9,1%. Totodată, remiterile exprimate în termeni reali au cunoscut, practic, o scădere continuă din 2014 până în 2019. La sfârșitul anului 2018, această tendință s-a schimbat și în 4 trimestre consecutive au fost înregistrate creșteri, iar în trimestrul unu-trei din 2019, remiterile s-au majorat cu 4,7%. Creșterea reală a remiterilor a fost determinată de sporirea, în termeni nominali, a acestui tip de transferuri cu 3,2%. În același timp, majorarea nominală a remiterilor s-a datorat creșterii transferurilor din UE cu 16,7%. Remiterile din CSI au fost în scădere (-11,9% în ianuarie-septembrie 2019), iar transferurile din alte state au stagnat.

PE TERMEN MEDIU, SORTITI CREȘTERII ECONOMICE DÉ 4%

Fondul Monetar Internațional estimează că creșterea reală a PIB-ului a atins 4,2 la sută în anul 2019 și se aşteaptă că indicatorul dat va rămâne la nivelul de circa 4 la sută pe termen mediu. Inflația s-a accelerat, atingând nivelul de 7,5 la sută în decembrie 2019, datorită creșterii prețurilor la produsele alimentare și cererii agregate solide, dar se prognozează că va reveni la nivelul tîntit de circa 5 la sută până la sfârșitul anului curent.

Totodată, Ministerul Economiei se arată optimist că pe fonul unei stabilizări politice și economice, în anii de prognoză se anticipează o evoluție pozitivă a volumului investițiilor în economie: 18% în 2019, 4,5% în medie pentru următorii trei ani. Creșterea investițiilor se va datora atât creșterii investițiilor private, cât și a investițiilor publice. Aportul major la creșterea investițiilor este așteptat din partea investitorilor privați. Creșterea încrederii sectorului privat în mediul economic al țării, menținerea trendului de retehnologizare a proceselor de producție motivat de dorința agenților economici de a asigura competitivitatea producției pe piețele externe, în special pentru a putea valorifica oportunitățile oferite de Acordul de Asociere și a altor acorduri de colaborare internațională,

precum și impactul reformei fiscale de micșorare a impozitelor salariale pentru agenții economici vor stimula investițiile private.

Sectorul construcțiilor va continua să se dezvolte și va avea un impact esențial asupra creșterii investițiilor, în special în primii ani de prognoză. Creșterea volumului de lucrări în construcții va fi stimulat de creșterea cererii interne pentru locuințe, inclusiv datorită implementării programului de stat “Prima Casă”, precum și situației creditare favorabile care pe termen scurt se va menține.

Sectorul industrial înregistrează creșteri. Potrivit BNS, în ianuarie-decembrie 2019, volumul producției industriale s-a micșorat față de luna corespunzătoare anului precedent, 9,1%. Totodată, remiterile exprimate în termeni reali au cunoscut, practic, o scădere continuă din 2014 până în 2019. La sfârșitul anului 2018, această tendință s-a schimbat și în 4 trimestre consecutive au fost înregistrate creșteri, iar în trimestrul unu-trei din 2019, remiterile s-au majorat cu 4,7%. Creșterea reală a remiterilor a fost determinată de sporirea, în termeni nominali, a acestui tip de transferuri cu 3,2%. În același timp, majorarea nominală a remiterilor s-a datorat creșterii transferurilor din UE cu 16,7%. Remiterile din CSI au fost în scădere (-11,9% în ianuarie-septembrie 2019), iar transferurile din alte state au stagnat.

În același timp, în 2019, volumul producției agricole a înregistrat o diminuare de 2%. Micșorarea producției globale agricole a fost determinată de scăderea producției animaliere cu 6,0% și producției vegetale cu 0,3%. În anul 2019, față de anul precedent, în gospodăriile de toate categoriile producția de creștere a vitelor și păsărilor (în masă vie) a scăzut cu 5,0%, producția de lapte de toate tipurile – cu 10,9%, ouă – cu 2,2%. Starea sectorului zootehnic continuă să fie determinată de preponderent de situația în gospodăriile populației, în care la 1 ianuarie curent sunt concentrate 85,6% din efectivului total de bovine (dintre care vaci – 94,4%), 44,8% – de porcine, 97,2% – de ovine și caprine și se produce cea mai mare parte a producției animale (creșterea vitelor și păsărilor – 54,1%, producția laptelui – 93,6%, producția ouălor – 57,7%).

Anul trecut doar sectorul fitotehnic a fost pe plus. Roada anului 2019 se caracterizează prin majorarea, față de anul 2018, (în expresie naturală) a volumului cerealelor și legumelor boabe – cu 65,1 mii tone sau cu 1,9% mai mult (dintre ele a porumbului pentru boabe – cu 41,5 mii tone sau cu 2,0% și a leguminoaselor boabe – cu 5,3 mii tone sau cu 11,5%), a legumelor – cu 22,7 mii tone (sau cu 8,0%), a florii soarelui – cu 17,3 mii tone (cu 2,2%), a soii – cu 4,7 mii tone (cu 8,2%), a cartofilor – cu 2,0 mii tone (cu 1,2%).

Totodată, s-a micșorat recolta sfeclei de zahăr cu 118,7 mii tone (cu 16,8%), strugurilor – cu 73,3 mii tone (cu 10,0%), fructelor și pomușoarelor – cu 54,6 mii tone (cu 6,1%), grâului – cu 17,9 mii tone (cu 1,5%), rapitei – cu 8,3 mii tone (cu 9,7%), orzului – cu 7,4 mii tone (cu 4,2%).

Victor URSU

Telefonul de încredere

Telefonul de încredere a fost creat în scopul conlucrării mai eficiente cu societatea civilă în direcția prevenirii cauzelor de abuz în serviciu comise anterior sau în prezent de către angajații Comisiei Naționale a Pieței Financiare, precum și de către participanți profesioniști la piața valorilor mobiliare, la piața asigurărilor și sectorul plasamente colective și microfinanțare. Examinarea mesajelor și larea măsurilor, în conformitate cu Legislația Republicii Moldova, sunt garantate. Telefonul de încredere: (+373 22) 859-405. E-mail: info@cnpf.md

Profitul BNM va fi redistribuit

Un proiect de lege prin care se propune instituirea unui nou mod de alocare a profitului disponibil pentru distribuire al Băncii Naționale a Moldovei (BNM) la venitul bugetului de stat a fost votat vineri în lectura a două, cu votul a 52 de deputați. Proiectul a fost criticat de opoziție, comunică MOLDPRES.

Proiectul de lege stabilește mecanismul de distribuire a profitului disponibil al BNM. Dacă capitalul statutar constituie mai puțin de 4,0% din totalul obligațiunilor monetare ale Băncii Naționale, profitul disponibil pentru distribuire va fi alocat în întregime pentru majorarea capitalului statutar al instituției. Dacă capitalul statutar constituie între 4,0% și 10,0% din totalul obligațiunilor monetare ale Băncii Naționale, 50% din profitul disponibil pentru distribuire va fi alocat la majorarea capitalului statutar, iar 50% – la venitul bugetului de stat.

Dacă capitalul statutar constituie mai mult de 10,0% din totalul obligațiunilor monetare ale BNM, profitul disponibil pentru distribuire va fi transferat în întregime la venitul bugetului de stat.

Rezultatele preliminare, până la efectuarea auditului, ale activității Băncii Naționale a Moldovei pentru anul 2019 arată un profit disponibil pentru distribuire de circa 436 milioane de lei.

Proiectul de lege mai prevede modificarea Legii privind emisiunea obligațiunilor de stat în vederea executării de către Ministerul Finanțelor a obligațiilor de plată derivate din garanțile de stat.

Expoziția MOLDAGROTECH, planificată pentru 11-14 martie, a fost anulată

Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (MADRM) a anunțat luni că ediția de primăvară a expoziției internaționale MOLDAGROTECH, planificată pentru perioada 11-14 martie, a fost anulată în legătură cu situația cauzată de răspândirea coronavirusului de tip nou, COVID-19, transmite MOLDPRES.

Decizia a fost luată în cadrul unei ședințe a comitetului responsabil de organizarea evenimentului, în contextul în care expoziția presupune prezența la eveniment a mai mult de o mie de persoane. „În aceste condiții sunt necesare măsuri de prevenire a răspândirii virusurilor care afectează sănătatea oamenilor, inclusiv de prevenire și control a infecției cu COVID-19 pe teritoriul țării”, au explicitat surse de la MADRM.

“Ne cerem scuze față de companiile și agenții economici care și-au confirmat participarea la expoziție. Ne pare rău că trebuie să luăm o astemea decizie, dar sănătatea și viața oamenilor este mult mai scumpă decât orice eveniment public. În scopul prevenirii, răspândirii infecțiilor respiratorii, inclusiv reducerii riscurilor de răspândire a cazurilor de infecție prin coronavirus pe teritoriul țării, ediția de primăvară a expoziției MOLDAGROTECH este anulată”, a precizat ministrul de resort Ion Perju, în cadrul ședinței grupului de lucru.

Potrivit organizatorilor, la ultima ediție a expoziției au participat circa 17 000 de vizitatori.

La evenimentul din această săptămână era preconizată participarea a peste o sută de companii de echipamente și tehnologii moderne pentru agricultură, din nouă țări: Austria, Bulgaria, Cehia, Germania, Italia, România, Ucraina, Ungaria și Republica Moldova.

MOLDPRES

CAPITAL Market

Publicație bilingvă a CNPF

INDICE DE ABONAMENT:

Moldpresa: 67770.

Poșta Moldovei: PM21700

EDITOR:

Instituția Publică Ediția Periodică

CAPITAL MARKET

Nr. de înregistrare:

1003600114204, 27 octombrie 2003

FONDATOR: COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE

REDACTOR-ŞEF:

Gheorghe TUDOREANU

Tel.: /373 22/ 229-445

REDACTOR:

Lilia ALCAZĂ

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale:

ziarulom@gmail.com

TEL.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58

FAX: /373 22/ 22-05-03

ADRESA REDACȚIEI:

Str. Vasile Alecsandri, 115

(Colț cu bd. Ștefan cel Mare)

Cod IBAN: MD69VI000022249111050MDL

BC "Victoriabank", SA, fil. 11, Chișinău,

BIC VICBMD2X883

În ziua astăzi sunt utilizate stările agenției "Moldpres" și "InfoMarket".

Articolele marcate cu semnul ☐ reprezintă publicitate.

Orice articol publicat în "Capital Market" reflectă punctul de vedere al semnatului, care nu neapărat coincide cu cel al redacției. Republicarea textelor și imaginilor se permite doar cu acordul scris al publicației.

Tipar: Tipografia "Edit Tipar Grup" SRL

Asigurarea auto, protecția ta în trafic...

➤ Ce este asigurarea auto?

În ziua de astăzi depindem tot mai mult de circulația cu mașina, pentru a ne deplasa la serviciu sau pentru a rezolva probleme de rutină. Mereu suntem expuși unui risc de accident care poate cauza pierderi importante atât pentru noi, cât și pentru ceilalți participanți în trafic. Pentru a ne putea proteja de astfel de pierderi au fost create produsele de asigurare auto. Astfel, orice persoană care deține un autovehicul este obligată să procure o poliță de asigurare auto de răspundere civilă care acoperă pagubele rezultate din avarierea mașinii, dar și vătămările corporale cauzate. În cazul în care, urmări accidentului rezultă un anumit grad de invaliditate a unei persoane, despăgubirea de asigurare va include diferența dintre venitul mediu lunar și pensia de invaliditate pe perioada până la anularea invalidității.

➤ RCA, CASCO, Carte Verde – care este diferența?

Există multiple polițe de asigurare auto: asigurare de răspundere civilă auto (RCA), Carte Verde sau CASCO. Acestea diferă prin faptul că sunt obligatorii sau facultative, că acoperă diferite tipuri de riscuri sau că sunt valabile în anumite zone geografice.

- RCA:** poliță de asigurare obligatorie cu valabilitate pe teritoriul Republicii Moldova. Victimele unui accident rutier, primesc despăgubiri pentru daunele cauzate de deținătorul poliței de tip RCA (care se face vinovat de producerea accidentului).
- Carte Verde:** poliță de asigurare, echivalentă RCA, care este obligatorie pentru posesorii de autovehicule ce se deplasează în trafic internațional și care protejează persoanele terțe în urma accidentelor ce au loc în afara țării.
- CASCO:** spre deosebire de celelalte tipuri de asigurări menționate, asigurarea de tip CASCO este facultativă și acoperă daunele aduse proprietarului autovehicul atât pe teritoriul Republicii Moldova cât și în alte țări. Daunele respective pot fi cauzate nu doar de accidente rutiere, dar și de factori naturali (exemplu: grindină) sau furturi. Polița de tip CASCO se procură adițional la polița de tip RCA sau Carte Verde.

➤ Ce faci în caz de accident?

În cazul producerii unui accident, în primul rând trebuie să decidem dacă putem recurge la procedura de **constatare amiabilă** – o procedură simplificată de documentare a accidentului, care permite soluționarea cazului fără ca poliță să vină la fața locului. Dacă dauna este de până la 10 000 lei, ambișoferi implicați dețin poliță de asigurare RCA și vinovatul își recunoaște vină, se poate proceda la constatarea amiabilă prin completarea unui formular pe care trebuie să îl avem tot timpul în mașină. Aceasta poate fi solicitat de la compania de asigurare. În cazul în care nu putem utiliza această procedură, vom urma procedura clasică care începe prin anunțarea organelor de poliție.

Se întâlnesc situații în care accidentul este provocat de către o persoană care nu deține poliță de asigurare sau persoana părăsește locul accidentului și nu poate fi identificată. În acest caz intervine Fondul de protecție a victimelor străzii care a fost creat pentru a achita despăgubiri pentru avarierea ori distrugerea de bunuri, vătămări corporale sau deces, dacă autorul accidentului a rămas neidentificat, nu dispune de asigurare sau autovehiculul a fost obținut de cale ilicită. Cererea urmează să fie depusă la Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule (BNAA), o organizație creată de toți asiguratorii auto.

**În 2020-2023,
creșterea anuală
a PIB-ului Moldovei
este prognozată
la nivel de 3,8%**

Aceste date se conțin în progra macroeconomică prealabilă a Ministerului Economiei și Infrastructurii. Prognoza este elaborată ținând cont de tendințele relativ favorabile de dezvoltare a principalelor sectoare ale economiei naționale.

Astfel, pentru 2020, PIB-ul este estimat la nivel de 228,9 mld. lei, în 2021 – 248,8 mld. lei, în 2022 – 271,8 mld. lei și 2023 – 296,2 mld. lei. Anual, economia Moldovei va crește, potrivit estimărilor prealabile, cu 3,8%.

Specialiștii ministerului consideră că printre riscurile interne care pot influența schimbarea programei sunt condițiile climatice nefavorabile și reducerea volumului producției agricole, instabilitatea politică și dezechilibrul la nivel macroeconomic, precum și fluctuațiile monedei naționale.

Prognoza este elaborată și conform tendințelor de pe piața mondială. De exemplu, FMI programează în 2020 creșterea economiei globale la nivel de 3,3%, în 2021 – cu 3,4%. Aceasta a fost rezultată în contextul reducerii riscurilor geopolitice, financiare și comerciale, inclusiv în unele țări dezvoltate și în curs de dezvoltare.

Prognoza de creștere a economiei UE, care este principalul partener comercial al Moldovei, de asemenea, a fost redusă: în 2020 creșterea va fi de 1,3%, iar în 2021 – 1,4%. În România, Germania și Italia se menține riscul reducerii cererii interne. În Rusia creșterea este prognozată la nivel de 1,9% și 2% – în 2020-2021, indicatorii scăzuți vor fi determinați de reducerea prețurilor la petrol și realizarea insuficientă a reformelor structurale.

Un factor nefavorabil pentru economia mondială ar putea fi răspândirea coronavirusului: acesta va influența, în primul rând, economia Chinei, autoritățile căreia planifică, pentru prima dată în 30 de ani, o creștere economică sub 5%. Pe de altă parte, se menține riscul creșterii prețurilor petrolului în urma schimbărilor geopolitice din Oriental Apropiat, dar și a unei volatilități mai mari pe piețele valutare, ca urmare a încetinirii creșterii economiei chineze și influenței sporite asupra cererii mondiale.

InfoMarket

**Elementele unui contract de asigurare auto,
asigură-te că le înțelegi pe toate:**

- RCA
- Carte Verde
- CASCO
- Constatare amiabilă
- BNAA
- Fondul de protecție a victimelor străzii

Banca Națională a Moldovei

Npf COMISIA NAȚIONALĂ a PIEȚEI FINANCIARE

UK | MD Reform assistance to Moldova
Asistență pentru reforme în Moldova

UKaid from the British people
Acestă notă a fost finanțată de către Ambasada Marii Britanii la Chișinău prin intermediul Fondului pentru Buna Guvernare. Responsabilitatea pentru continutul acesteia îi aparține autorului, și nu reflectă neapărat poziția Guvernului Britanic.

Geografia economică a Moldovei păstrează caracteristicile tradiționale

Continuare din pag. 2.

Așa cum am spus ceva mai sus, structura economică a regiunilor este foarte diferită, Nordul și Centrul fiind relativ industrializate, în timp ce regiunea Sud are o economie predominant agricolă. După cum era de așteptat, și în ultima perioadă de timp, cu excepția capitalei, economiile regionale sunt puternic dependente de producția agricolă. În schimb, la Chișinău sunt concentrate activități importante de servicii, precum cele din sectorul IT&C sau sectorul finanțier, care au o prezență minoră în celelalte regiuni. De asemenea, Chișinăului îi revine jumătate din valoarea adăugată realizată în industrie la nivel național.

În ceea ce privește investițiile, Chișinăul a atras în 2018 aproape 63% din volumul total, în creștere față de 2017. Diferențele față de celelalte regiuni sunt uriașe în special în privința investițiilor în clădiri rezidențiale, aproape 80 la sută dintre acestea realizându-se în capitală.

Datele sunt influente, în cea mai mare parte, de un asemenea fenomen precum migrația internă, după care, la fel de determinant fiind și prețul convenabil investitorilor în businessul respectiv. Situația este ceva mai echilibrată în privința construcțiilor nerezidențiale, însă Chișinăul concentrează peste jumătate din investiții în mașini, utilaje și instalații de transport și peste două treimi din investiții – în mijloace de transport. Raportat la 2017, observăm chiar o creștere a decalajelor investiționale în favoarea Chișinăului, lucru care în viitorul apropiat se va exprima cel mai probabil și în creșterea decalajelor de activitate economică (producție, ocupare etc.).

Situația devine și mai complicată dacă analizăm distribuția fabricării principalelor produse industriale la nivel regional. Trebuie remarcat mai întâi că Biroul Național de Statistică include în această categorie doar produse alimentare, băuturi și unele produse ale industriei extractive. O a doua observație importantă este concen-

trarea în Chișinău a activității de producție pentru o parte consistentă a bunurilor alimentare și a băuturilor, deși activitatea agricolă este concentrată în celelalte regiuni. Periferiile se mulțumește, de foarte multe ori, cu livrarea materiei prime. Producția agricolă ajunge la Chișinău direct din câmp, capitala fiind cea care profită de valoarea adăugată. Mai mult decât atât, de multe ori mărfurile alimentare produse la Chișinău în baza livrărilor din periferie ajung... la periferie, evident cu un preț crescut.

O excepție parțială este regiunea Nord, care produce mai mult de jumătate din volumul de sucuri, conserve de legume și fructe și de anumite produse lactate (lapte, unt, cașcaval, lapte prins). Regiunea Centru este specializată în producția de mezeluri și carne, precum și în activități ale industriei extractive. Singura industrie unde Sudul devansează celelalte regiuni este producția de vinuri. Per ansamblu, chiar dacă regiunile Nord, Centru și Sud concentrează cea mai mare parte a producției agricole, acestea

servesc de foarte multe ori ca furnizori pentru industriei concentrate în capitală. O privire asupra ecuației distribuirii valorii adăugate ne lasă să vedem că o asemenea situație doar accentuează decalajele între capitală și celelalte regiuni.

Statisticile cu privire la activitatea întreprinderilor completează acest peisaj al dezvoltării foarte inegale din punct de vedere geografic. Chișinăului îi revenea în 2018 aproximativ 64 la sută din întreprinderi, care realizeau aproape 72 la sută din totalul vânzărilor.

În concluzie și de mentionat faptul că decalajele între Chișinău și celelalte regiuni ale țării sunt imense din toate punctele de vedere, iar evoluțiile din ultimii ani nu sugerează existența unei tendințe de reducere semnificativă a acestora pe termen mediu și chiar pe termen lung. Precum s-a văzut, cea mai mare parte a industriei și a serviciilor este concentrată la Chișinău, unde, în consecință, întreprinderile sunt mai capitalizate și mai profitabile.

Constantin OLTEANU

Pseudo-investiții sau jocuri de investiții

O investiție normativă (rezonabilă) poate fi considerată o investiție care aduce venituri suplimentare sau reduce riscul. De exemplu, asigurarea afacerii este o investiție cu un randament negativ (pentru că noi plătim prime de asigurare), dar ea reduce riscurile asociate activității economice și, prin urmare, are dreptul să existe. Din păcate, există un alt tip de investiții – pseudo-investiții, care, împreună cu randamentele negative, nu numai că nu reduc, ci, dimpotrivă, crește de obicei riscul portofoliului de investiții. Tocmai despre ele aș dori să vă relatez.

Dacă investiția normativă este baza pe care un antreprenor creează o valoare adăugată pentru societate, ceea ce contribuie la dezvoltarea economiei și la creșterea nivelului de viață al oamenilor, atunci pseudo-investiția este, de fapt, o redistribuire a fondurilor, de obicei, într-un mod mai mult sau mai puțin fraudulos, care nu aduce niciun beneficiu participanților conștiincioși ai pieței financiare.

Pseudo-investițiile sunt adesea greu de diferențiat de investițiile normative, deoarece ele sunt foarte asemănătoare, folosesc instrumente similare și au calitate similară. Oamenii implicați în astfel de activități nu vor numi niciodată propunerea lor o pseudo-investiție, ci, dimpotrivă, vor evidenția avantajele și vor ascunde dezavantajele ei, ceea ce face ca pseudo-investiția să fie și mai dificil de recunoscut. În unele cazuri, un anumit proiect de investiții este situat la hotarul dintre investițiile normative și pseudo-investiții și atunci determinarea esenței lui prezintă o dificultate chiar și pentru profesioniști. Pseudo-investiția nu poate fi interzisă de lege, deoarece folosesc instrumente legale și, de cele mai multe ori, necesare pentru economie și pentru că deosebirea dintre aceasta și investițiile normative este adesea neclară. Pseudo-investiția este întotdeauna un parazit, care scurge mijloacele de la investitor în aşa fel, încât acesta din urmă nici nu-și dă seama de cele întâmplătoare. Adesea, după ce s-a ars cu pseudo-investițiile, investitorul se va feri și de investițiile normative, ceea ce aduce daune și mai multe atât lui, cât și comunității. Sarcina investitorului este să recunoască pseudo-investiția în timp util, iar sarcina consilierului finanțiar este să-l ajute în acest sens.

Deci, haideți să analizăm un exemplu de pseudo-investiție. Imaginează-vă că eu vă propun următorul proiect de investiții:

Pentru investiții veți avea nevoie de un capital de 1.023 USD. Acest capital vă va aduce un venit zilnic de 1 USD cu o probabilitate zilnică de succes de 99,872%. Pentru a vă face și mai interesant, pot extinde gama, afirmand că veți câștiga 30 de dolari pe lună cu această investiție, cu o probabilitate de succes de 96,245% pentru această perioadă. Sună tentant, nu-i așa? Așadar, tocmai v-am propus să participați la o pseudo-investiție care mai devreme sau mai târziu vă va duce la faliment. Să nu credeți că v-am înșelat, cifrele pe care vi le-am dat sunt reale, pur și simplu nu le puteti evalua în mod corect. Permiteți-mi să vă explic totul pas cu pas.

Eu vă propun să veniți zilnic la Cazinou și să jucați la ruletă, folosind următoarea strategie de investiții: Primul pariu de 1 dollar îl plasați pe roșu. Dacă aveți succes, Dvs. vă luati câștigul în valoare de 1 dollar și mergeți acasă. Pe astăzi jocul e terminat. Dacă ieșe negru, puneti o nouă miză de 2 dolari, pe roșu. Dacă ieșe roșu, veți câștiga 2 dolari în acest joc. Având în vedere dolarul pierdut

în jocul precedent, câștigul Dvs. de astăzi va fi din nou de 1 dollar. Acum mergeți acasă. Pe astăzi jocul e terminat. Dacă nimerește pe negru din nou, pariati a treia oară, acum miza este deja de 4 dolari. În caz că bila nimerește pe culoarea roșie, veți câștiga 4 dolari în acest joc. Reiesind din dolarii pierduți în cele două jocuri anterioare, câștigul Dvs. pe astăzi va fi din nou de 1 dollar. Mergeți acasă. Pe astăzi jocul e terminat. În cazul culorii negre a treia oară, continuați să vă dublați miza până nu nimerește roșu. Dacă ați venit la un cazinou cu un capital de 1.023 USD, atunci acest lucru vă va permite să faceți 10 pariuri duble. Astfel veți pierde tot capitalul numai dacă bila va nimeri pe culoarea neagră (sau zero) de 10 ori la rând. În orice alt caz, vă veți întoarce acasă cu un câștig de exact 1 dollar. Probabilitatea statistică că veți nimeri culoarea neagră (sau zero) de 10 ori la rând este de 0,128% sau, cu alte cuvinte, probabilitatea ca acest lucru să nu se întâmple, adică culoarea roșie să cadă cel puțin o dată, este de 99,872%. Aceasta și reprezintă probabilitatea că Dvs. vă veți întoarce astăzi acasă cu un profit de 1 dollar.

Până acum, total sună mai mult decât încurajator, dar haideți să ne extindem treptat orizonturile de investiții. Numerele pe care le vom primi vor fi următoarele:

- după 30 de zile, probabilitatea de reușită (nici o pierdere) va fi de 96,245%, tot nu-i rău.
- după 100 de zile, probabilitatea de succes va fi de 88,022%, e suporabil.

• după 543 de zile, probabilitatea succesului va fi de doar 50%, în timp ce probabilitatea pierderii întregului capital o dată va fi de 35%, iar probabilitatea ca acest lucru să se întâmple de două sau mai multe ori va fi de 15%.

• după 1024 de zile, probabilitatea de succes (de a nu pierde tot capitalul niciodată) va fi de doar 27%, iar probabilitatea pierderii întregului capital de investiții de 2 sau mai multe ori va fi de 38%.

• în continuare totul se va agrava și mai mult.

Această investiție exemplifică definitia pseudo-investiției cât se poate de bine. Teoretic, eu aș putea face publicitate acestei investiții (fără a face cunoscut faptul că întregul proces de investiții va avea loc în Cazinou) și aș colecta comisioane de la clienții mei prosti pentru succes, să zicem 10% din profit. În acest caz, clienții mei ar primi încasări zilnice pe contul lor în valoare de 90 de centi. Acești clienți de-a mei ar începe să bănuiască că ceva nu este în regulă doar după câteva pierderi, câțiva ani mai târziu. La acel moment, aș avea deja noi clienți fără experiență.

Haideți să analizăm încă un exemplu. Pentru aceasta să ne orientăm atenția către piata valutară, în engleză Foreign Exchange Market, în formă prescurtată Forex – cea mai populară piată de pseudo-investiții.

Piața Forex în sine nu este doar utilă, ci necesară. Printre altele, ea permite participanților să (de obicei importatorilor și exportatorilor) să asigure riscurile valutare și deseori ei au nevoie de aceasta pentru a supraviețui. Această piață este la fel de utilă și pentru un investitor. Asigurarea riscurilor valutare ale portofoliului de investiții permite investitorului să obțină venituri mai mari cu un nivel de risc neschimbărat (am descris acest lucru în articolul precedent despre investiții). Astfel, piața Forex este un instrument puternic și, ca orice instrument, poate fi folosită atât pentru zidire, cât și pentru distrugere. Atunci ce fel de pseudo-investiții oferă participanții fără scrupule de pe această piață?

În start ei ascund de potențialul investitor un singur detaliu. În rest, totul este de obicei adevărat – regulile jocului, analiza pieței, decontările reciproce, recomandările clienților și a. Doar un singur detaliu este ascuns, și anume – dacă nu cunoașteți informația importantă pe care cei lățăi participanți pe piață valutară o au (dar Dvs. cel mai probabil nu o cunoașteți), atunci probabilitatea că veți ghici direcția pieței este de 50%. Mai departe totul se întâmplă în conformitate cu cel mai simplu model statistic. Adică: Sunteți invitați să ghiciți direcția mișcării pe piață a unei monede, metal prețios, petrol, orice. Pentru participarea în tranzacție plătiți un comision mic. Nu plătiți comisioane direct, ci prin diferența dintre prețul de cumpărare și prețul de vânzare, adică de fiecare dată când cumpărați un anumit produs (monedă, aur), plătiți ceva mai mult decât prețul pieței, iar la vânzare, vindeți puțin mai ieftin decât acest preț. Rezultatul va fi același ca și cum ați cumpărat și vinde mărfuri la prețul de piață, dar, în același timp, de fiecare dată ați plătit un comision în valoare de jumătate din diferența dintre prețul de cumpărare și prețul de vânzare. Astfel, mărimea comisioanelor (sau mai degrabă mărimea lor medie) este cunoscută cantitativ. Deoarece mărimea acestor comisioane este mică, colectarea comisionului are un impact minim asupra rezultatului fiecărei tranzacții în parte, dar ce se va întâmpla dacă vor fi multe tranzacții de acest fel? Haideți să analizăm un exemplu

cantitativ și să-l simplificăm pentru o mai bună înțelegere. Să presupunem că:

- „jucătorul” selectează direcția de mișcare a pieței la întâmplare,
- există doar două rezultate la fel de probabile ale jocului – un câștig de 50 de unități convenționale și o pierdere de 50 de unități convenționale,
- fiecare repetare a jocului implică necesitatea de a plăti un comision în valoare de o unitate convențională la deschiderea tranzacției și o unitate convențională la închiderea tranzacției. În total, două unități convenționale pentru fiecare tranzacție.

Fiind stabilită această condiție a problemei, probabilitatea ca „jucătorul” să aibă câștig total după un anumit număr de repetări ale jocului este distribuită în felul următor:

- 48% probabilitate de câștig total după o repetare a jocului, ($Z = 0,08$)
- 40,1% probabilitate de câștig total după 10 repetări ale jocului, ($Z = 0,253$)
- 21,2% probabilitate de câștig total după 100 de repetări ale jocului, ($Z = 0,8$)
- 3,7% probabilitate de câștig total după 500 repetări ale jocului, ($Z = 1,789$)
- 0,57% probabilitatea câștigului total după 1000 de repetări ale jocului, ($Z = 2,529$)

Evident că o astfel de distribuție statistică a rezultatelor, mai devreme sau mai târziu îi va aduce unui astfel de jucător doar pierderi, aceasta este doar o chestiune de timp.

Pentru a duce și mai mult în eroare pe un potențial investitor, participantul răuvoitor poate oferi modele de investiții mai complexe, similare cu investiția în Cazinou, prezentată la începutul acestui articol. În acest caz, un investitor fără experiență va câștiga des, dar puțin câte puțin, iar va pierde foarte rar, dar o sumă mare odată. În acest caz, calea către pierdere a tuturor mijloacelor unui investitor naiv va arăta diferit, dar, cu toate acestea, rezultatul va rămâne același.

O campanie publicitară poate fi foarte eficientă în promovarea unei astfel de pseudo-

investiții. Imaginează-vă că un participant fără scrupule a reușit să convingă 32 de persoane să participe la astfel de tranzacții (de exemplu, oferind un bonus special pentru deschiderea primelor 6 tranzacții). Din acești 32 de participanți, în medie, doi participanți vor câștiga de 5 ori din 6, iar în medie, un participant va câștiga de 6 ori. Această persoană norocoasă se poate dovedi a fi un „simplu angajat” și poate să-i luă un interviu (precum și de la ceilalți doi) și să-l publică undeva. În interviu, persoana în cauză va spune că a câștigat mulți bani pe piața „Forex” și acesta va fi un adevărat pur. Problema este că, cel mai probabil, el nu va avea la fel de mult succes în următoarele șase tranzacții, dar acest lucru nu va mai conta, deoarece până la acel moment va fi deja posibil să intervievăm pe un alt „norocoș” care a câștigat de 6 ori la rând.

Deci, haideți să rezumăm toate cele spuse. Principala diferență dintre investiția normativă și pseudo-investiție este că pseudo-investiția nu participă în nici un fel la procesul de creare a valorii pentru societate și, ca atare, este dăunătoare. Pseudo-investiția se aseamănă foarte mult cu o buruiană în lanul de grâu. În mod similar, nu o putem elimina arând întregul câmp, deoarece cerealele se vor pierde împreună cu buruienile. Însă putem scăpa de buruieni doar smulgându-le din pământ una câte una.

Luată aminte că o investiție normativă poate fi bună sau rea (am vorbit despre acest lucru în articolul despre investiții), dar ambele au dreptul să existe și, vă spun un secret, chiar și prezența unei investiții proaste poate îmbunătăți, într-o oarecare măsură, calitatea portofoliului de investiții. Însă pseudo-investiția este dăunătoare întotdeauna, nu aduce niciun beneficiu și, ca atare, nu are dreptul să existe.

**Cernișev
Roman Iurie,**
CFA, Master în Administrarea Afacerilor, Master în Economie, manager investițional profesional și consultant financiar pe site www.findir.md

Statistica tranzacțiilor înregistrate pe piață reglementată în perioada 02.03.2020 - 06.03.2020

Data tranzacției	Codul ISIN	Denumirea emitentului	Valoarea mobiliare	Prețul	Volumul	Valoarea nominală	Emisia	% din emisie	Tipul tranzacției
02.03.2020	MD14BFCM1001	SA "BANCA DE FINANTE SI COMERT"	80	159,52	12 761,60	100	1315442	0,01	Cumparare vinzare
02.03.2020	MD14BFCM1001	SA "BANCA DE FINANTE SI COMERT"	75	159,52	11 964,00	100	1315442	0,01	Cumparare vinzare
02.03.2020	MD14BFCM1001	SA "BANCA DE FINANTE SI COMERT"	6545	159,52	1 044 058,40	100	1315442	0,5	Cumparare vinzare
03.03.2020	MD14BFCM1001	SA "BANCA DE FINANTE SI COMERT"	30	159,52	4 785,60	100	1315442	0	Cumparare vinzare
03.03.2020	MD14BFCM1001	SA "BANCA DE FINANTE SI COMERT"	300	159,52	47 856,00	100	1315442	0,02	Cumparare vinzare
03.03.2020	MD14BFCM1001	SA "BANCA DE FINANTE SI COMERT"	100	159,52	15 952,00	100	1315442	0,01	Cumparare vinzare
04.03.2020	MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	205	3150	645 750,00	200	1037634	0,02	Cumparare vinzare
04.03.2020	MD14BFCM1001	SA "BANCA DE FINANTE SI COMERT"	11839	159,52	1 888 557,28	100	1315442	0,9	Cumparare vinzare
04.03.2020	MD14BFCM1001	SA "BANCA DE FINANTE SI COMERT"	50	159,52	7 976,00	100	1315442	0	Cumparare vinzare
05.03.2020	MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	448	3200	1 433 600,00	200	1037634	0,04	Cumparare vinzare
05.03.2020	MD14ARGO1002	Societati de Asigurari-Reasigurari "MOLDCARGO" S.A	1	120000	120 000,00	300000	100	1	Cumparare vinzare
06.03.2020	MD14VITR1000	SA "VINIA TRAIAN"	4501	27	121 527,00	50	124986	3,6	Oferta publica pe piata secundara

Statistica tranzacțiilor înregistrate în afara pieței reglementate sau MTF pentru data de 02.03.2020 - 06.03.2020

Tipul tranzacției: Vânzare - cumpărare									
Nr. d/o	Denumirea emitentului	ISIN	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	Numărul de tranzacții înregistrate, un.	Numărul total de VM tranzacționate, un.	Volumul total al tranzacțiilor, lei	Ponderea VM în numărul total al acestora în circulație, %	Tipul tranzacției: Vânzare - cumpărare	
1	SA VALEGA	MD14VALE1001	6	3	46277	185108,00	14,76		
2	SA TUTUN-CTC	MD14TCTC1007	20	5	2830	84900,00	0,05		
3	SA DOTARCOM	MD14DOTC1001	23	2	788	18124,00	0,20		
4	SA MOLDOVA-TUR	MD14MTUR1005	10	1	565	5650,00	0,04		
5	SA COMBINATUL AUTO NR.4 DIN CHIŞINĂU	MD14AUBI1000	10	1	404	3000,00	0,06		
Nr. d/o	Denumirea emitentului	ISIN	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	Numărul de tranzacții înregistrate, un.	Numărul total de VM tranzacționate, un.	Volumul total al tranzacțiilor, lei	Ponderea VM în numărul total al acestora în circulație, %	Tipul tranzacției: Moștenire	
1	SA BRISERVICE	MD14BRSE1009	10	1	4380	43800,00	12,3		
2	SA IM Efes Vitanta Moldova Brewery	MD14VEST1003	25	1	50	1250,00	0,00		
3	SA FRANZELUȚA	MD14FRAN1004	20	1	232	4640,00	0,01		
4	SA DAAC HERMES GRUP	MD14MARS1000	1	1	352	352,00	0,00		
5	SA NISTRU-LADA	MD14NTLD1001	1	3	102	102,00	0,10		
Nr. d/o	Denumirea emitentului	ISIN	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	Numărul de tranzacții înregistrate, un.	Numărul total de VM tranzacționate, un.	Volumul total al tranzacțiilor, lei	Ponderea VM în numărul total al acestora în circulație, %	Tipul tranzacției: Vânzare-cumpărare conform prevederilor art. II alin. (3) din Legea nr.163-XVI din 13.07.2007 pentru modificarea și completarea Legii privind societățile pe acțiuni	
1	SA BURSA DE VALORI A MOLDOVEI	MD14BSVO1001	Fără V/N	1	1	108109,53	2,56		
Nr. d/o	Denumirea emitentului	ISIN	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	Numărul de tranzacții înregistrate, un.	Numărul total de VM tranzacționate, un.	Volumul total al tranzacțiilor, lei	Ponderea VM în numărul total al acestora în circulație, %	Tipul tranzacției: Distribuirea valorilor mobiliare în cazul partajului bunurilor în formă de valori mobiliare	
1	SA BRISERVICE	MD14BRSE1009	10	1	4381	43810,00	12,3		

“Drumul Vinului Moldovei” a fost inclus în Rutele Culturale ale Consiliul European

Ruta oenoturistică „Drumul Vinului Moldovei” a devenit primul itinerar turistic al Republicii Moldova înregistrat în „ITER VITIS-Les chemins de la vigne”, rută culturală certificată de Consiliul European, transmite MOLDPRES.

Rutele Culturale ale Consiliului European cuprind peste 30 de itinerare certificate sub auspiciile forului internațional și au scopul de a promova călătoriile de descoperire a patrimoniului divers din Europa și consecrarea valorilor globale, precum drepturile omului, diversitatea interculturală, dialogul intercultural transfrontalier și dezvoltarea durabilă a turismului. „ITER VITIS – Les chemins de la vigne” este ruta oenoturistică pan-europeană care integrează peisajele și patrimoniul vitivinicul din 18 state, promovată de Federația Europeană IterVitis, fiind certificată conform standardelor Consiliului European din 2009.

„Afilierea Drumului Vinului Moldovei la rețeaua europeană de rute culturale este un succes al industriei vinului și turismului din Moldova, notorietatea căreia s-a afirmat, iar patrimoniul milenar, diversitatea tradițiilor vitivinicoare, unicitatea galerilor subterane și autenticitatea vinurilor constituie atuurile acestui produs turistic al Moldovei. Aceasta va fi promovat prin rețeaua IterVitis, drept parte a patrimoniului cultural european, fiind de folos turistilor în căutarea de noi descoperiri oenoturistice”, a declarat Emanuel Pranke, manager de program IterVitis, care urmează să viziteze Republica Moldova pentru a participa la integrarea cramelor, vinărilor și experiențelor oenoturistice în ruta IterVitis.

Ambasadorul Corina Călugăru, reprezentant permanent al Republicii Moldova pe lângă Consiliul European, a felicitat Asociația Națională pentru Turism Receptor și Intern și industria vitivinică pentru această realizare. „Vinul Moldovei este un simbol al identității europene, eriat pe o vastă cultură, un patrimoniu vitivinic valoros și secole de evoluție, la care au fost conectate din cele mai vechi timpuri și vinurile din regiunea țării noastre. Mărturie sunt baciurile vechi, cultura populară a vinului, dar și soiurile autohtone care oferă calitate și recunoaștere internațională. Cu experiențe de descoperire a patrimoniului cultural, a gastronomiei, vieții rurale, precum și cu ospitalitatea moldovenilor, Drumul Vinului devine un produs competitiv, prin care se va reuși păstrarea autenticității ofertei turistice și creșterea fluxului de turiști către țara noastră, iar certificarea Consiliului European impune excelенță și raliere la valorile fundamentale ale societății moderne”, a relevat Corina Călugăru.

Traseele turistice, parte a Drumului Vinului Moldovei, incluse în Ruta Europeană, cuprind 1560 km de circuite în cele trei regiuni viticole cu Indicație Geografică Protejată – Codru, Valul lui Traian, Stefan Vodă, cu vizite la 28 de crame, 12 vinoteci, 21 de evenimente cultural-vinicole, 30 de atracții turistice și zeci de experiențe oeno-gastronomice și de aventură usoară.

“Dezvoltarea turismului este un motor de dezvoltare regională, de promovare a producției agroalimentare și de valorificare sustenabilă a mediului și a resurselor naturale, cu beneficii de creștere economică pentru populație. Turiștii străini au cheltuit în anul 2019 în Moldova peste 500 milioane de dolari, iar Drumul Vinului reprezintă cartea de vizită a țării noastre. Recunoașterea internațională și integrarea rutei vinicole în rutele culturale europene ne încurajează în dezvoltarea programelor dedicate agroturismului și dezvoltării regionale”, a explicat ministrul Agriculturii și Dezvoltării Regionale, Ion Perju.

Industria turismului și industria vitivinică a Moldovei s-au dezvoltat în dinamică pozitivă în ultimii 5 ani, demonstrând sinergie și avantaje reciproce. Astfel, Ziua Națională a Vinului, agenda cultural-turistică „Pomul Vieții”, campaniile de promovare „Fii Oaspetele Nostru”, „Hai la mine acasă”, au generat sute de publicații internaționale, Moldova fiind inclusă în top 10 destinații de turism vitivinic recomandate în 2020 de publicația Winerist.com.

Afilierea europeană a fost promovată de Asociația Națională pentru Turism Receptor și Domestic, cu suportul Proiectului de Competitivitate din Moldova, finanțat de Agenția SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID), Guvernul Suediei și UK aid, fiind oficializată prin certificatul de afiliere din 28 februarie 2020.

Совет SA „UNIVERSCOM”

Объявляет о созыве очередного годового общего собрания акционеров в очной форме на 15 апреля 2020 года по адресу: мун. Кишинэу, ул. Петрикань, 21/3. Начало регистрации – 13.00 Окончание регистрации – 13.45. Начало собрания – 14.00.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

- Утверждение Отчета исполнительного органа по итогам деятельности за 2019 год и уточненных финансовых показателей на 2020 год Бизнес плана «Universcom» SA на 2019- 2021 годы.
- Утверждение Отчета Совета общества за 2019 год.
- Утверждение финансового отчета общества за 2019 год и рассмотрение заключения Аудитора общества по нему.
- Утверждение Отчета Ревизионной комиссии общества за 2019 год.
- О распределении прибыли и о размере дивидендов акционерам за 2019 год, и нормативах распределения прибыли на 2020 год.
- Утверждение размера оплаты труда, го-ловых вознаграждений и компенсаций органам управления и контроля.
- Выборы членов Совета общества.
- Утверждение Аудитора общества и размера оплаты его услуг.

Список акционеров, имеющих право на участие в очередном годовом общем собрании акционеров, составлен регистрационным обществом „Grupa Financiară” SA по состоянию на 10 марта 2020 года.

Акционеры должны представить документ, удостоверяющий их личность, а их представители и доверенность, составленную согласно действующему законодательству.

С материалами к повестке дня очередного годового общего собрания акционеров можно ознакомиться, начиная с 03 апреля 2020 года, по адресу: мун. Кишинэу, ул. Петрикань, 21/3, в приемной, в рабочие дни с 10-00 до 16-00.

Consiliul S.A. „BTA-36”

анunță convocarea adunării generale anuale a acționarilor S.A. „BTA-36”, care va avea loc la 14 aprilie 2020, pe adresa: or. Căușeni, str. Alba Iulia, 46, sala de festivități et. 2. Modul desfășurării adunării – cu prezența acționarilor. Înregistrarea acționarilor – între orele 08:00 – 08:30. Începutul adunării – ora 8:45.

ORDINEA DE ZI:

- Darea de seamă anuală despre activitatea economico-financiară a S.A. „BTA-36” pe anul 2019.
- Darea de seamă a Comisiei de cenzori.
- Darea de seamă a Comisiei pentru întocmirea actiunilor „BTA-36” S.A., înregistrate pe Andrieș Nicolai.
- Repartizarea beneficiului pe anul 2019 și aprobarea normativelor de repartizare a beneficiului anului 2020.
- Autenticarea semnăturilor președintelui și secretarului adunării generale de către comisia de cenzori a societății.

Lista acționarilor, care au dreptul să participe la adunarea generală a fost întocmită de Registratorul Independent „Grupa Financiară” S.A. la data de 29.02.2020.

Cu materialele referitoare la ordinea de zi acționarii pot lua cunoștință începând cu 02 aprilie 2020 în contabilitatea S.A. „BTA-36” pe adresa: or. Căușeni, str. Alba Iulia 46, zilnic de la ora 08.00 pînă la 14.00.

Pentru înregistrare e necesar să aveți documentul ce certifică identitatea Dvs. În caz că nu aveți posibilitate personal să participați la adunare puteți delega reprezentantul Dvs. cu procură autenticată de organizația de la locul de muncă, de studii sau de trai al acționarilor, iar pentru pensionari, de organul de asistență socială de la locul de trai.

Relații la tel. (243)2 55 05

Compania “INTACT ASIGURĂRI GENERALE” SA

ADUNAREA GENERALĂ EXTRA-ORDINARĂ A ACTIONARILOR COMPANIEI “INTACT ASIGURĂRI GENERALE” S.A. din 05.03.2020

A HOTĂRÂT:

- A acoperi pierderile anului financiar 2019 a Companiei „Intact Asigurări Generale” SA, proporțional cotelor deținute de către acționarii.

Акционерам СП «ТОПАЗ» АО

ИЗВЕЩЕНИЕ О СОЗЫВЕ ГОДОВОГО ОБЩЕГО СОБРАНИЯ АКЦИОНЕРОВ С.П. «ТОПАЗ» А.О.

Уважаемый акционер,

Доводим до Вашего сведения, что на основании решения Совета директоров от 28.02.2020 года, на 17.04.2020 года созвано годовое общее собрание акционеров СОВМЕСНОГО ПРЕДПРИЯТИЯ ЗАВОД «ТОПАЗ» А.О. Форма проведения собрания – очная. Собрание будет проведено 17.04.2020 года в 10.00, по адресу Республика Молдова мун. Кишинэу пл. Д. Кантемира 1.

ПОВЕСТКА ДНЯ ГОДОВОГО ОБЩЕГО СОБРАНИЯ АКЦИОНЕРОВ СОСТОИТ ИЗ ВОСЬМИ ВОПРОСОВ, А ИМЕННО:

- Утверждение годового отчета совета директоров по итогам деятельности С.П. «ТОПАЗ» А.О. в 2019 году и приоритетных направлений деятельности С.П. «ТОПАЗ» А.О. на 2020 год.
- Рассмотрение годового финансового отчета С.П. «ТОПАЗ» А.О. за 2019 год, рассмотрение аудиторского заключения по результатам проверки деятельности С.П. «ТОПАЗ» А.О. за 2019 год и утверждение годового отчета ревизионной комиссии С.П. «ТОПАЗ» А.О. за 2019 год.
- Утверждение распределения прибыли, полученной по результатам деятельности С.П. «ТОПАЗ» А.О. за 2019 год и нормативов распределения прибыли на 2020 год.
- Избрание членов совета директоров и председателя совета директоров С.П. «ТОПАЗ» А.О.
- Досрочное прекращение полномочий ревизионной комиссии С.П. «ТОПАЗ» А.О.
- Избрание членов ревизионной комиссии С.П. «ТОПАЗ» А.О.
- Утверждение аудиторской организации для проведения очередного обязательного аудита финансово – хозяйственной деятельности С.П. «ТОПАЗ» А.О. за 2020 год и установление размера оплаты ее услуг.
- О заверении подписи председателя и секретаря общего собрания акционеров ревизионной комиссией С.П. «ТОПАЗ» А.О.

Список акционеров, имеющих право на участие на годовом общем собрание акционеров, проводимом в очной форме, составлен по состоянию на 03.03.2020 года.

Акционери могут ознакомиться с материалами к повестке дня годового общего собрания акционеров С.П. «ТОПАЗ» А.О. по адресу Республика Молдова мун. Кишинэу пл. Д. Кантемира 1, с 06 по 16 апреля 2020 г. (за исключением нерабочих дней) с 14.00 до 16.30 часов.

Результаты голосования на годовом общем собрание акционеров С.П. «ТОПАЗ» А.О., проводимом в очной форме, будут доведены до сведения акционеров путем опубликования информационного сообщения в газете «Capital Market» и на веб-страницы Общества, в срок, установленный действующим законодательством.

Stimate acționar “Rapid Prim” S.A.!

În baza deciziei directorului Societății „Rapid Prim” S.A. din data de 06.03.2020 se anunță convocarea adunării generale anuale a societății, cu prezența acționarilor, care va avea loc la 09.04.20, ora 9.00 pe adresa: mun. Chișinău, str. Tighina 44 în incinta întreprinderii.

ORDINEA DE ZI:

- Darea de seamă economico-financiară a întreprinderii și a Consiliului Societății
- Darea de seamă a organului executiv a societății „Rapid-Prim”
- Aprobarea dării seamă a Comisiei de Cenzori
- Aprobarea bilanțului contabil pentru anul de gestiune
- Repartizarea venitului pentru anul 2019 și aprobarea normativelor pentru anul 2020
- Alegerea organului executiv
- Alegerea membrilor Consiliului Societății și stabilirea remunerării acestora
- Alegerea membrilor Comisiei de cenzori și stabilirea remunerării acestora
- Aprobarea Regulamentului Organului executiv
- Aprobarea Regulamentului Comisiei de Cenzori
- Aprobarea Regulamentului Consiliului Societății
- Aprobarea inventarierii mijloacelor fixe din cadrul Societății

Lista acționarilor care au dreptul să participe la adunarea generală anuală este perfectată la data de 06.03.2020.

Înregistrarea acționarilor – între orele 8.30 – 09.00. Începerea adunării la orele 09.00.

Cu materialele pentru ordinea de zi a adunării generale anuale puteți lua cunoștință începând cu data de 26.03.2020, precum și cu tezele cu referire la petrecerea adunării după petrecerea ei cu executarea copiilor, dacă va fi necesitate.

Participanții la adunarea generală anuală prezintă buletin de identitate, iar reprezentantul(tii) lor – procura autenticată conform legislației în vigoare.

**Relații la tel: 079 740236,
Organul Executiv-Sergiu Stepa**

CAPITAL Market

împreună
în lumea
finanțelor

Sectia de marketing
Tel.: +373 69 821216

ÎM "VINIA TRAIAN" SA

AVIZ PRIVIND REZULTATELE OFERTEI DE PRELUARE A ACTIUNILOR EMISE DE SOCIETATEA PE ACȚIUNI ÎM "VINIA TRAIAN"

Data notificării 10.03.2020

Tipul ofertei de preluare benevolă

Perioada de derulare a ofertei de preluare

15 (cincisprezece) zile calendaristice, cuprinse între 19.02.2020 și 04.03.2020.

Numărul și data hotărîrii CNPF privind aprobarea prospectului ofertei de preluare

Nr 5/2 din 10.02.2020

Datele de identificare a Ofertantului (și persoanelor cu care acționează în mod concertat)

Ofertant multiplu:

Kristev Simion cu adresa UTA Găgăuzia, or. Vulcănești, str-la Iu. Gagarin, 1, Republica Moldova; **SC "MANMAL" SRL** cu sediul MD-3901, bd. Victoriei, 1/v, mun. Cahul, Republica Moldova; **FIRMA "STALEVA" SRL** cu sediul MD-3901, str. 31 August, 11, ap. (of.)71, mun. Cahul, Republica Moldova;

Kristeva Maria cu adresa or. Cahul, str. A. Lipcan, 132, Republica Moldova;

"VINIA TRAIAN GROUP" SRL, cu sediul Oraș Voluntari, Bulevardul EROILO, 118, Bloc A, Scara 2, Etaj 2, Ap. 47, Județ Ilfov, România.

Datele de contact ale Ofertantului sunt: 068892711

Ofertantul confirmă absența persoanelor care acționează în mod concertat cu ofertantul sau emitentul în ceea ce privește oferta.

Datele de identificare a Emitentului

Societatea pe Acțiuni ÎM "VINIA TRAIAN", cu sediul: MD-5317, s. Găvănoasa, r-l. Cahul, Republica Moldova, nr. IDNO/cod fiscal 1003600003708.

Numărul și procentul de valori mobiliare deținute anterior de ofertant și de către persoanele cu care acționează în mod concertat

- Ofertantul multiplu deține 108 688 acțiuni, 86,96%.
- Ofertantul confirmă absența persoanelor care acționează în mod concertat cu ofertantul sau emitentul în ceea ce privește oferta.

Datele de identificare a Intermediarului Ofertei

CB "PROAJIOC" S.A., IDNO: 1002600048696, sediul în: MD-2062, bd. Dacia, 53/4, of. 5, mun. Chișinău, Republica Moldova.

Locul de derulare a ofertei de preluare (piata reglementată)

Oferta a fost desfășurată la data de 06.03.2020 cu folosirea exclusivă a sistemului pieței reglementate administrat de către Bura de Valori a Moldovei S.A.

Numărul de valori mobiliare care au făcut obiectul ofertei și procentul reprezentat de acestea

16 298 acțiuni, cod ISIN MD14VITR1000, reprezentând 13,04% din totalul acțiunilor de clasa respectivă aflate în circulație.

Prețul valorilor mobiliare în cadrul ofertei 27,00 lei per acțiune.

Numărul și procentul valorilor mobiliare propuse spre vînzare și efectiv achiziționate

Propuse spre vînzare: 4 501 acțiuni, reprezentând 3,60% din totalul acțiunilor de clasa respectivă aflate în circulație.

Achiziționate efectiv: 4 501 acțiuni, reprezentând 3,60% din totalul acțiunilor de clasa respectivă aflate în circulație.

Suma totală plătită pentru valorile mobiliare achiziționate 121 527,00 lei

Deținerea de valori mobiliare ale Ofertantului (și de către persoanele cu care acționează în mod concertat) după derularea ofertei de preluare

- Ofertantul multiplu deține 113 189 acțiuni, 90,56% din totalul acțiunilor emise de Emitent.
- Ofertantul confirmă absența persoanelor care acționează în mod concertat cu ofertantul sau emitentul în ceea ce privește oferta.

Derularea procedurii de achiziționare obligatorie în condițiile art. 31 alin. 3) Legea 171)

Ofertantul declară:

1. Alți deținători de valori mobiliare de aceeași clasă sănătății în drept să adrezeze ofertantului cerere de achiziționare obligatorie în termen de cel mult 3 luni de la expirarea duratei ofertei de preluare efectuate de Ofertant. La expirarea termenului de 3 luni, deținătorii de valori mobiliare pierd dreptul de a cere achiziționarea obligatorie pînă la derularea unei noi oferte de preluare de către ofertant sau după desfășurarea adunării generale anuale a acționarilor.
2. Perioada de înaintare a cererilor: 11.03.2020 – 10.04.2020.
3. Prețul de achiziționare obligatorie: 27,00 lei per acțiune
4. Locul de recepționare a cererilor: la sediul Emitentului respectiv la adresa: s. Găvănoasa, r-l. Cahul, Republica Moldova, cod postal MD-5317, număr de telefon/fax (+373)299 574 28 în zile de lucru între orele 10.00 – 16.00.
5. Modul și termenul de plată: Ofertantul efectuează plătările pentru achiziționarea valorilor mobiliare în termen de cel mult 2 săptămâni de la data depunerii de către deținătorul de valori mobiliare a cererii de achiziționare obligatorie.

Reprezentant al Ofertantului multiplu:
Kristev Simion
Intermediar

«Galanta» SA

Согласно решению Совета «Galanta» SA от 04 марта 2020 г., созывается очередное годовое общее собрание акционеров Общества в очной форме, которое состоится 13 апреля 2020 г. Собрание будет проводиться по адресу: мун. Кишинэу, ул. Петрикань, 21/3. Начало проведения собрания в 10-00 часов.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Утверждение Отчета исполнительного органа общества о деятельности за 2019 год и основные направления деятельности на 2020 год.
2. Утверждение Отчета Совета общества за 2019 год.
3. Утверждение финансового отчета общества за 2019 год.
4. Утверждение Отчета Ревизионной комиссии общества за 2019 год.
5. О распределении прибыли за 2019 год и нормативах распределения прибыли на 2020 год.
6. Утверждение размера оплаты труда и компенсаций органам управления и контроля.
7. Выборы членов Совета общества.

Список акционеров, имеющих право на участие в общем собрании, составлен по состоянию на 05 марта 2020 г. Регистрация акционеров начинается в 9-00 часов и заканчивается в 09-45 часов. Акционеры должны представить документ, удостоверяющий их личность, а их представители и доверенность, составленную согласно действующему законодательству.

С материалами к повестке дня общего собрания акционеров можно ознакомиться, начиная с 03 апреля 2020 г., по адресу: ул. Петрикань, 21/3, в рабочие дни с 9.00 до 15.00 часов.

Контактный телефон: (022)29-48-55.

ÎN ATENȚIA ACȚIONARILOR
C.A. „ASTERRA GRUP” S.A.

Organul executiv C.A. „ASTERRA GRUP” S.A. în persoana directorului general Andronic R., acționând în baza Statutului, prin prezenta, convoacă adunarea generală extraordinară a acționarilor C.A. „ASTERRA GRUP” S.A. cu prezență, care va avea loc pe data de 27 martie 2020, ora 9.30, RM, mun. Chișinău, str. București, 81.

ORDINEA DE ZI A ADUNĂRII GENERALE
EXTRAORDINARE A ACȚIONARILOR
VA FI URMĂTOAREA:

1. Aprobarea dării de seamă asupra rezultatelor emisiunii suplimentare de acțiuni, calificarea emisiunii ca efectuate;
2. Aprobarea listei subscritorilor la acțiunile emisiei suplimentare;
3. Aprobarea modificărilor și completărilor la Statutul societății;
4. Cu privire la autentificarea semnăturilor pe procesul-verbal al Adunării Generale Extraordinare a Acționarilor.

Lista acționarilor cu dreptul de a participa la adunarea generală extraordinară întocmită la data de 10 martie 2020.

Cu materialele chestiunilor incluse în ordinea de zi a adunării, acționarii pot lua cunoștință începând cu 13 martie 2020 pe adresa petrecerii adunării între orele 10.00-17.00 cu excepția zilelor de odihnă.

Înregistrarea acționarilor va avea loc începând cu orele 9.00 – 9.25 în baza buletinelor de identitate, iar pentru reprezentanții acționarilor la fel și în baza procurii perfecte în modul stabilit.

Stimate acționar
“Velist” S.C.A.!Consiliul “Velist” S.C.A. a luat decizii
de a plăti dividende intermediare
suplimentare pe a. 2019 în sumă:

- 1) la 03.03.2020 53700 lei sau 0,1928 lei per acțiune;
- 2) la 05.03.2020 43000 lei sau 0,1543 lei per acțiune.

Organul executiv „Velist” S.C.A.,
tel. 069201676.

Consiliul Societății pe Actiuni
“Fabrica de mobila Viitorul”

anunta convocarea Adunării generale anuale ordinare a acționarilor la 16.04.2020, pe adresa: or. Chisinau, str. A. Botezatu 13. Inceputul adunării – 14.00. Inregistrarea acționarilor – 13.00.

ORDINEA DE ZI:

1. Raportul Consiliului Societății despre rezultatele activității în anul 2019.
2. Raportul Comisiei de Cenzori a societății și a organizației de audit, despre rezultatele activității pentru anul 2019.
3. Aprobarea organizației de audit și a cantumului retribuției serviciilor ei pe anul 2020.
4. Repartizarea profitului net (perdere neta) pe a. 2019 și aprobarea normativelor de repartizare pe a. 2020. Modul de utilizare a rezervelor statutare.
5. Autentificarea procesului – verbal al Adunării generale anuale ordinare a acționarilor.

Listele acționarilor cu drept de participare la Adunarea generală anuală ordinată a acționarilor este întocmită la data de 03 martie 2020.

Actionarii se pot familiariza cu materialele ordinii de zi a adunării generale începând cu 02.04.2020 la sediul Societății pe Actiuni „Fabrica de mobila Viitorul” pe adresa str. A. Botezatu 13, anticamera administratiei în zilele de lucru între orele 9-00 – 13-00 și 15-00 – 16-00.

Pentru participarea la adunarea generală anuală ordinată, actionarii vor prezenta buletin de identitate, iar reprezentanții acționarilor și o procură autenticată conform legislației RM.

Telefon pentru informații
24-47-61, 24-25-22.

Уважаемые акционеры

AO “VALEGA”

Совет АО “VALEGA” объявляет о созыве общего годового собрания акционеров в очной форме, которое состоится 10 апреля 2020 г. по адресу: г. Кишинёв, ул. Мунчешть, 803/2. Регистрация участников собрания с 10.00 часов. Начало собрания в 11.00 часов.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Отчет исполнительного директора за 2019 г.
2. Отчет Совета Общества за 2019 г.
3. Отчет Ревизионной комиссии.
4. Выборы членов Совета А. О.
5. Разное.

Список акционеров имеющих право на участие в собрании составлен на 03.03.2020 г.

С материалами собрания акционеры могут ознакомиться в конторе предприятия, начиная с 31 марта 2020 г, время: с 10.00 до 14.00 часов по адресу: г. Кишинёв, ул. Мунчешть, 803/2.

Совет АО “VALEGA”

Consiliul Societății pe actiuni
“Codrenii-Com”

Va aduce la cunoștință ca prin decizia din 02 martie a. 2020, se convoacă Adunarea Generală a acționarilor la 12 aprilie a. 2020, la ora 10:00, înregistrarea de la ora 9:00, pe adresa: mun. Chisinau, soseaua Hincesti, 58 (sediul Societății).

ORDINEA DE ZI:

1. Darea de seama a Consiliului Societății pentru anul financiar 2019.
2. Darea de seama a Comisiei de Cenzori.
3. Despre plata dividendelor.
4. Alegerea organelor de conducere și control pentru anul 2020-2021.

Adunarea va avea loc cu prezenta acționarilor și reprezentanților lor legali.

Lista acționarilor cu drept de vot la Adunare se va întocmi la data de 10 martie a. 2020.

Actionarii vor putea face cunoștință cu materialele Adunării pe adresa: mun. Chisinau, sos. Hincesti, 58, la sediul Societății, începând cu data de 25 aprilie a. 2020 de la 9:00 pîna la 17:00.

Actionarii Societății vor prezenta pentru înregistrare buletinul de identitate, iar reprezentanții legali – buletinul de identitate și procură autenticată conform Legislației în vigoare.

Telefon de contact: 022-72-35-07.

Consiliul Societății pe actiuni
“Codrenii-Com”

SA «Luceafarul Service»

La data de 06 martie 2020 s-a petrecut adunarea generală extraordinară a acționarilor SA „Luceafarul Service” la care

S-AU APROBAT
URMĂTOARELE HOTĂRÂRI:

1. S-a ales Consiliul societății și s-a stabilit cantumul remunerării.
3. S-au autentificat semnăturile Președintelui și secretarului în procesul verbal al adunării generale de către comisia de cenzori.

Hotărârile s-au aprobat cu majoritatea voturilor în conformitate cu legislația în vigoare.

S.A. “MODERN-SERVICE”

anunta convocarea adunării generale repetată anuală a acționarilor, care va avea loc pe data 12 aprilie 2020 în sediul SA pe adresa: or. Causeni, bd. M. Eminescu 17, etajul 4.

„TOCUȘOR” S.A.**ANUNȚ PRIVIND CEREREA DE RETRAGERE OBLIGATORIE A ACTIUNILOR DEȚINUTE DE ACȚIONARII MINORITARI A EMITENTULUI „TOCUȘOR” S.A.**

intermediată de Societatea de Investiții CB „DAAC Invest” S.A. în conformitate cu prevederile art. 30 din Legea privind piața de capital nr. 171 din 11.07.2012 (în continuare „Legea nr. 171/2012”)

Emitentul ale cărui valori mobiliare fac obiectul cererii de retragere obligatorie

Emitentul: Societatea pe acțiuni „TOCUȘOR” (IDNO 1003600055693) are emise 215746 acțiuni ordinare nominative de clasa I (ISIN MD14TOCU1000), cu drept de vot, formă nematerializată, valoarea nominală 20 lei.

Capitalul social: 4314920 lei.

Sediul: MD-2001, str. Academiei, 15, mun. Chișinău, Republica Moldova.

Genurile principale de activitate: Fabricarea de articole de voiaj, de marochinărie și articole similare; comerțul cu amănuntul al articolelor din piele; reparării de articole de voiaj și de galanerie din piele naturală și artificială; închirierea bunurilor imobiliare proprii.

Telefon de contact: 022 74 15 72

Valorile mobiliare ce fac obiectul cererii de retragere obligatorie

Procedura de retragere obligatorie vizează un număr de 16815 acțiuni, reprezentând 7,79% din totalul acțiunilor emise de „TOCUȘOR” S.A.

Inițiatorul procedurii de retragere obligatorie (în continuare-ofertant), numărul de acțiuni deținute de ofertant și de persoanele cu care acesta activează în mod concertat

Ofertantul:

Doibani Valeriu – adresa: str. Nicolae Dima, 21, ap. 67, mun. Chișinău, Republica Moldova.

Persoanele cu care ofertantul activează în mod concertat:

„FREZIA-COM” S.R.L., Doibani Ion, Doibani Lidia.

Telefonul de contact al ofertantului: 022 73 11 68

Ofertantul a derulat în perioada 29.01.2020 – 12.02.2020 o ofertă de preluare benevolă a acțiunilor „TOCUȘOR” S.A. Prospectul ofertei de preluare a fost aprobat prin Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 2/2 din 20.01.2020.

Urmare a ofertei, Ofertantul și persoanele care activează în mod concertat cu Ofertantul dețin împreună 198402 acțiuni ordinare nominative, reprezentând 91,96% din totalul acțiunilor emise de emitent „TOCUȘOR” S.A.:

Doibani Valeriu – 50156 acțiuni, ce constituie 23,247% din acțiunile cu drept de vot plasate;

„FREZIA-COM” S.R.L. – 134541 acțiuni, ce constituie 62,360% din acțiunile cu drept de vot plasate;

Doibani Ion – 7805 acțiuni, ce constituie 3,617% din acțiunile cu drept de vot plasate;

Doibani Lidia – 5900 acțiuni, ce constituie 2,734% din acțiunile cu drept de vot plasate.

În conformitate cu art. 30 din Legea nr. 171/2012, deținătorii de acțiuni, cu excepția celor care prezintă în scris declarația privind refuzul de a vinde acțiunile, sunt obligați să vîndă la un preț echitabil ofertantului, la cererea acestuia acțiunile deținute dacă după derularea unei oferte de preluare ofertantul deține singur sau împreună cu persoanele cu care activează în mod concertat cel puțin 90% din valorile mobiliare emise de emitent.

Astfel, prin prezentul anunț ofertantul adresează acționarilor minoritari cererea de retragere obligatorie a acțiunilor emise de „TOCUȘOR” S.A.

Prețul care urmează să fie plătit și modul de determinare a prețului

Prețul oferit pentru o acțiune este 25,00 lei per acțiune și este egal cu prețul oferit acționarilor în cadrul ofertei de preluare benevolă derulată de Ofertant în perioada 29.01.2020 – 12.02.2020. Prețul este stabilit cu respectarea prevederilor art. 23 alin. (1) din Legea nr. 171 din 11.07.2012 privind piața de capital.

Locul și modul în care deținătorii de valori mobiliare se vor adresa ofertantului sau intermediarului în vederea înstrăinării valorilor mobiliare sau prezentării declarației de refuz

În perioada de retragere acționari care acceptă cererea de retragere obligatorie prezintă în scris ofertantului sau intermediarului cel puțin următoarele informații:

- datele de identificare și date de contact;
- declarația privind acordul ca ofertant să achiziționeze toate acțiunile deținute evidențiate în contul deținătorului;
- modalitatea aleasă pentru realizarea plății acțiunilor deținute: personal, prin mandat poștal sau prin transfer bancar cu indicarea rechizitelor bancare necesare.

Declarația poate fi prezentată personal sau prin reprezentant împuñat prin procură autenticată notarial.

Acționari care nu doresc să-și înstrăineze acțiunile vor comunica în scris ofertantului sau intermediarului, în perioada de retragere, despre refuzul de a vinde acțiunile în termenul specificat, cu includerea cel puțin a următoarelor informații:

- datele de identificare și datele de contact;
- declarația privind refuzul de a vinde valori mobiliare care îi aparțin

Dacă pe parcursul duratei cererii de retragere obligatorie acționarul nu va înainta ofertantului sau intermediarului în scris cererea de refuz sau cererea de înstrăinare a acțiunilor deținute, se consideră că acționarul a acceptat tacit cererea ofertantului.

Pe durata cererii de retragere obligatorie în zilele de lucru între orele 10:00-17:00 acționari vor prezenta ofertantului sau intermediarului acceptul sau refuzul de a înstrăina acțiunile deținute la sediul ofertantului: str. Nicolae Dima, 21, ap. 67, mun. Chișinău, Republica Moldova, la sediul Emittentului: str. Academiei, 15, mun. Chișinău, Republica Moldova, MD-2001 sau la sediul intermediarului SI CB „DAAC Invest” S.A.: str. Calea leșilor, 10, of. 14, or. Chișinău, Republica Moldova, MD-2069.

Confirmarea existenței mijloacelor de plată necesare pentru achiziționarea acțiunilor care constituie obiectul cererii de retragere obligatorie, modalitatea de achitare a contravalorii acțiunilor

Ofertant va utiliza fonduri proprii pentru achiziția valorilor mobiliare care constituie obiectul cererii de retragere obligatorie și garantează achitarea acestora prin deschiderea unui cont de depozit la care va fi depusă suma în lei ce reprezintă contravaloarea acțiunilor.

Ofertantul va plăti contravaloarea acțiunilor prin modalitatea aleasă și comunicată de acționar. În cazul cînd o asemenea comunicare nu este făcută, ofertantul efectuează plata acțiunilor prin mandat poștal cu confirmare de primire la adresa acționarului, aşa cum este aceasta menționată în registrul acționarilor a Emittentului.

În cazul cînd mijloacele bănești plătite acționarilor sănătate ofertantului, acesta le va depune în contul bancar, special deschis la BC „Victoriabank” S.A. în favoarea acționarilor care nu au incasat contravaloarea acțiunilor.

Durata cererii de retragere obligatorie (perioada de retragere)

Prezentă cerere de retragere obligatorie este valabilă pentru o perioadă de 30 (treizeci) zile calendaristice și va fi cuprinsă între 11.03.2020 și 09.04.2020.

Avizarea cererii de retragere obligatorie nu are valoare de garanție și nici nu reprezintă o altă formă de apreciere a CNPF cu privire la tranzacțiile realizate ca urmare a procedurii de retragere. Decizia de avizare atestă doar faptul că cererea de retragere obligatorie corespunde cerințelor stabilite de legislația privind piața de capital.

**Societatea de Investiții CB „DAAC Invest” S.A.,
Doibani Valeriu,**

**Intermediar;
Ofertant.**

Către acționarilor**S.A. “Consocivil”**

În baza Deciziei Consiliului Societății din 04.03.2020 se anunță convocarea adunării generale anuale a acționarilor care a avea loc la data 17.04.2020 pe adresa str. București 23 „A” mun. Chișinău. la ora 16-30.

ORDINEA DE ZI

- Prezentarea și aprobarea raportul consiliului S.A. „Consocivil” ce ține de rezultatele econom-financiare perioada a. 2019. Raportor președintele Consiliului Arsenie Untiov.
- Prezentarea actului de control a Comisiei de Cenzori (raportor Mihai Pleș) a bilanțului contabil a societății pe perioada a. 2019.
- Stabilirea cantumul de remunerare a membru a organilor de conducere a societății.
- Stabilirea data la care a intocmita lista acționarilor cu drept de vot la adunare.
- Repartizarea bineficiului pe an 2019 și stabilirea normelor de repartizare a bineficiului pe an 2020.
- Autentificare semnatulor președintelui adunării și secretarului la procesul-verbal, lista acționarilor prezenți la adunare cu drept de vot, procesul-verbal a comisiei de numărare a voturilor de către Comisia de Cenzori.

Lista (extrasul) acționarilor a fi întocmită la data 10.04.2020 de Depozitul Central S.A.

Pentru participarea la adunare se prezintă buletinul de identitate, iar reprezentantul – procura autenticată.

Cu materialele ordinei de zi se poate lua cunoștință începînd cu data 14.04.2020 de la ora 14-00 pînă la 16-30 zile de lucru pe adresa str. București 23A.

Înregistrarea – începînd cu data 17.04.2020 de la ora 13-00 pînă la 16-30 pe adresa str. București 23-A mun. Chișinău.

Tel: 022 27-27-39; 22-24-00.

S.A. „Drumuri Orhei”

Anunț concurs pentru selectarea entității auditului financiar al societății pentru anul 2020.

CONDIȚII OBLIGATORII:

- Experiența de cel puțin 5 ani;
- Costul serviciilor să include TVA;
- Ofertele de participare și entitatea de audit trebuie să se conformeze Hotărârii Guvernului Nr. 875 din 22.12.2015;

Ofertele în plic sigilat vor fi prezentate la sediul S.A. „Drumuri Orhei” pînă la data 10.04.2019, pe adresa: or. Orhei, str. Călărașilor, nr. 6 sau pe e-mail: orhei_drum@asd.md.

Date de contact tel: 0(235)30-7-50.

**Consiliul societății pe acțiuni
“Suceava”**

anunță convocarea adunării generale anuale ordinare a acționarilor, care va avea loc pe 11 aprilie 2020 la orele 10-00 pe adresa: Chisinau, str. Suceava, 110. Înregistrarea acționarilor va începe la ora 9-00.

ORDINEA DE ZI:

- Darea de seama și aprobarea raportului consiliului societății pe anul 2019.
- Darea de seama a organului executiv cu privire la activitatea economico – financiară pe anul 2019 și aprobarea directivelor pe anul 2020.
- Examinarea și aprobarea raportului comisiei de cenzori.
- Despre repartizarea dividendelor.

Cu materialele adunării se poate lua cunoștință din 25 martie pînă la 10 aprilie 2020, de la orele 15-00 pînă la 18-00 în incinta S.A. „Suceava”, str. Suceava, 110.

Pentru participarea la adunare, acționarii vor avea buletin de identitate sau procura.

Lista acționarilor cu dreptul de a participa la adunarea generală s-a întocmit conform situației la 10 martie 2020.

Consiliul societății

Stimate acționar**„Angrocomert Vest Est” SA**

Organul executiv „Angrocomert Vest Est” SA în baza deciziei Consiliului Societății din 02.03.2020 anunță convocarea adunării generale ordinare a acționarilor, cu prezența acționarilor, care va avea loc la 17 aprilie 2020 pe adresa: str. Calea leșilor, 10, mun Chișinău.

ORDINEA DE ZI:

- Aprobarea dării de seamă anuale a Consiliului Societății privind totalurile activității în anul 2019.
- Examinarea dării de seamă financiare anuale a Societății conform totalurilor activității în anul 2019.
- Aprobarea dării de seamă anuale a Comisiei de Cenzori pe anul 2019.
- Cu privire la repartizarea profitului net obținut în anul 2019. Aprobarea normativelor de repartizare a profitului net al anului 2020.
- Stabilirea mărimii retribuției muncii membrilor organelor de conducere și control.
- Alegerea membrilor Consiliului Societății.
- Autentificarea semnatulor președintelui și secretarului adunării generale a acționarilor de către comisia de cenzori a societății.

Incepînd adunării – orele 11.00. timpul înregistrării – orele 10.00-10.45,

Lista acționarilor care au dreptul să participe la Adunarea generală este perfectată la 09.03.2020. Cu materialele pregătite pentru înțarea adunării acționarii pot face cunoștință, începînd cu 07.04.2020 la adresa: str. Calea leșilor, 10, mun. Chișinău, în zilele de lucru de la 16.00 pînă la 17.00.

Acționarii sunt obligați să aibă asupra lor pașaportul sau buletinul de identitate, iar în cazul transmiterii dreptului de vot, procura autenticată în modul stabilit de legislația în vigoare a RM.

Organul executiv

C.A. „ASTERRA GRUP” S.A.

Vă comunică că la data de 27.02.2020 a avut loc adunarea generală extraordinară a acționarilor C.A. „ASTERRA GRUP” S.A. cu prezență, la care au participat în total 30.719.599 acțiuni, sau 77,75% din totalitatea acțiuni lor plasate cu drept de vot, fiind

APROBATE URMĂTOARELE:

- A majora capitalul social prin emisiunea suplimentară a 5.000.000 acțiuni ordinare nominative cu valoarea nominală de 1 leu în sumă de 5.000.000 lei. După majorare, capitalul social al Companiei va constitui 44.508.888 lei, împărțit în 44.508.888 acțiuni ordinare nominative cu valoarea nominală de 1 leu, clasa I.</li

RAPORT ANNUAL AL SA "MODERN-SERVICE" ANUL 2019

1. Societatea pe Actiuni "MODERN-SERVICE"
2. Nr. Inr. 05.04.2005 MD nr. 002733
3. Causeni, bd. M. Eminescu nr. 17 tel: 024322148
4. Servicii prestate.
5. Președinte BALUTA E. M.
Pers. Org. exe. CEAPA N. I.
Președ. Comis. De cenzori AFTENI G. G.
6. Capitalul statutar 378630, v. a. 10.00 lei
7. SA de tip inchis "COMEXPO" - 10897
Compania FELINA INVESTMENT LTD" - 9300
Persoana fizica Gogu Igor - 4196

RAPORT FINANCIAR

INDICATORII	PERIOADA ROPOARTARE	ANUL PRECEDENT
1. Vinzari nette	820087	730583
2. Costul vinzarilor	820087	730583
3. Profitul brut (pierdere globală)	0	0
4. Alte venituri operaționale	486333	481995
5. Cheltuieli generale și administrative	590031	480126
6. Alte cheltuieli operaționale	162842	91144
7. Rezultatul din activitatea: Operational profit (pierdere)	-266540	-89275
8. Rezultatul din activitatea de investiții: Profit (pierderi)		
7. Rezultatul din activitatea Economico-Financiară: Profit(pierderi)		
8. Profitul (pierderea) perioadei pînă la impozitare	- 266540	- 89275
9. Profitul net (pierderea neta)	- 266540	- 89275

DIRECTORUL SA "MODERN-SERVICE"

CEAPA N. I.

CV "Cricova" S.A.

La 26 februarie 2020 s-a petrecut adunarea generală extraordinară a acționarilor pe adresa: RM, mun. Chișinău, or. Cricova, str. Ungureanu, 1, cu cvorumul de 100%.

AU FOST ADOPTATE URMĂTOARELE HOTĂRÎRI:

1. A începută înainte de termen, din data prezentei adunări, împurnicările membrilor Consiliului Societății și Comisiei de Cenzori a Societății.
2. A fost stabilit cuantumul retribuției muncii membrilor Consiliului Societății, Comisiei de Cenzori și a reprezentantului statului la Societate.
3. Au fost aleși membrii Consiliului Societății pe termen de 1 (unu) an și ai Comisiei de cenzori a Societății pe un termen 2 (doi) ani.
4. A încetat contractul individual de muncă cu directorul general interimar și a numi un alt directorul general interimar al Societății.

Procesul-verbal nr. 01 din 26.02.2020 al Adunării generale extraordinare a acționarilor CV "Cricova" S.A. a fost autentificat de către membrii Comisiei de Cenzori a Societății în exercițiu.

SA "Electronservice-Nord"

În conformitate cu decizia din 03.03.2020 a Consiliului SA "Electronservice-Nord", or. Edineț, str.M. Eminescu 3 anunță acționarii întreprinderii că la 04.04.2020, ora 10.00 în incinta sediului SA "Electronservice-Nord" pe adresa M. Eminescu 3, or. Edineț va avea loc adunarea generală a acționarilor

CU URMĂTOAREA ORDINE DE ZI:

1. Prezentarea și aprobarea raportului finanțier și a dării de seamă asupra activității SA "Electronservice-Nord" pentru anul 2019;
2. Prezentarea și aprobarea raportului comisiei de cenzori;
3. Discutarea priorităților pentru anul 2020.

INFORMAȚIE SUPLIMENTARĂ:

- Adunarea se desfășoară cu prezența acționarilor;
- Înregistrarea începe la ora 9-30;
- Acționarii cu drept de vot sunt rugați să dispună de acte de confirmare a identității;
- Acționarii pot face cunoștință cu materialele adunării în incinta sediului SA "Electronservice-Nord".

Telefon pentru informații: (0246) 24003

Уважаемые акционеры
АО „AGROPROD”

Совет общества АО „AGROPROD” объявляет о созыве общего годового собрания в очной форме на 23 апреля 2020 года, которое состоится по адресу: м. Бэлць, ул. Каля Ешилор, 186. Регистрации участников собрания в 9.00. Начало собрания в 10.00 часов.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Отчет о финансово-хозяйственной деятельности за 2019 г.
2. Об основных направлениях деятельности и перспективах развития на 2020 г.
3. Отчет о деятельности Совета АО за 2019 г.
4. Отчет ревизионной комиссии за 2019 г.
5. Распределение прибыли за 2019 год и утверждение нормативов на 2020 год.
6. О проведении аудита и утверждении аудиторской фирмы.

Список акционеров, имеющих право участвовать в собрании, составлен на 17 марта 2020. С материалами повестки дня собрания акционеры могут ознакомиться в бухгалтерии предприятия с 15.04.2020 (понедельник – четверг, с 9.00 до 12.00) по адресу: м. Бэлць, ул. Каля Ешилор, 186.

При себе иметь документ, удостоверяющий личность, а представителям доверенность, выданную в установленном порядке.

Совет АО „AGROPROD”

Raportul anual al "Baza de Transport Auto-29" SA

I. Date generale privind emitentul de valori mobiliare ale cărui valori mobiliare sunt tranzacționate în cadrul unui MTF.

1. Perioada de gestiune raportată __ A. __ 2019
2. Denumirea completă și prescurtată a emitentului de valori mobiliare S.A. "Baza de Transport Auto-29"
3. Sediu, nr. de telefon, fax al emitentului de valori mobiliare __ or. Soldanesti, str. 31 August 47
4. Numărul și data înregistrării de stat a emitentului de valori mobiliare la Camera Înregistrării de Stat – Numărul de înregistrare (IDNO) 1004606005066 – Data înregistrării __ 11.10.1994
5. Activitatea principală (conform CAEM) __ H4931
6. Standardele de contabilitate după care se ține evidența contabilă (SNC, SIRF)
7. Capitalul social al emitentului de valori mobiliare la data raportării, lei 1104642

II. Situația financiară anuală a emitentului la finele perioadei de gestiune:

17. Bilanțul emitentului pentru perioada de gestiune.

Indicatori	Sold la începutul perioadei de gestiune, lei	Sold la sfîrșitul perioadei de gestiune, lei
1. Active imobilizate		
1.1 Imobilizări necorporale	1463	162
2. Imobilizări corporale în curs de execuție	930224	925424
3. Terenuri	64976	64976
4. Mijloace fixe	2607969	2939262
Total active imobilizate	3604632	3929824
2. Active circulante		
1. Materiale	251519	117516
3. Obiecte de mică valoare și scurtă durată	10190	10190
6. Creante comerciale	666178	80991
9. Creanțe ale bugetului	1034	457
10. Creanțe ale personalului	140683	166903
11. Alte creanțe curente	56523	45506
12. Numerar în casierie și la conturile curente	2436	196
16. Alte active circulante	2840	4702
Total active circulante	1131403	426461
Total active	4736035	4356285
3. Capital propriu		
1. Capital social	1104642	1104642
1.1 Capital suplimentar	330490	330490
2. Rezerve	332533	915656
3. Corecții ale rezultatelor anilor precedenți		(14899)
4. Profit nerepartizat (pierdere neacoperită) al anilor precedenți	583124	
5. Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune		34340
7. Alte elemente de capital propriu	899208	899208
Total capital propriu	3249997	3269437
4. Datorii pe termen lung		
1. Credite bancare pe termen lung	878261	536035
2. Împrumuturi pe termen lung		
Total datorii pe termen lung	878261	536035
5. Datorii curente		
1. Credite bancare pe termen scurt		19209
3. Datorii comerciale		67232
5. Avansuri primite curente	184733	202668
6. Datorii față de personal	68320	113442
7. Datorii privind asigurările sociale și medicale	86248	15142
8. Datorii față de buget		
13. Alte datorii curente	158000	
Total datorii curente	607777	550813
Total pasive	4736035	4356285

18. Situația de profit și pierderi.

Indicatori	Perioada de gestiune precedentă, lei	Perioada de gestiune curentă, lei
1. Venituri din vînzări	4428731	4126035
2. Costul vînzărilor	3058387	3262245
3. Profit brut (pierdere brută)	1370344	863790
4. Alte venituri din activitatea operațională	284208	209078
5. Cheltuieli de distribuire		
6. Cheltuieli administrative	882792	855262
7. Alte cheltuieli din activitatea operațională	104522	175234
8. Rezultatul din activitatea operațională (profit/pierdere)	667238	42372
9. Rezultatul din alte activități (profit/pierdere)	13298	
10. Profit (pierdere) pînă la impozitare	680536	42372
11. Cheltuieli privind impozitul pe venit	87989	8032
12. Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune	592547	34340

19. Informații suplimentare privind profitul emitentului și utilizarea acestuia.

Indicatori	Perioada de gestiune precedentă, lei	Perioada de gestiune curentă, lei
1. Direcțiile de utilizare a profitului net pe parcursul perioadei de gestiune:		
acoperirea pierderilor din anii precedenți		14899
c) rezerve prevăzute de statut;	583124	
2. Activele nete ale emitentului	3249997	3269437
3. Activele nete ale emitentului în raport la: • o acțiune ordinată	20-59	20-72
4. Profitul net la o acțiune ordinată a emitentului	3-75	0-22

Raportul anual al Societății pe acțiuni "Interautotrans"

I. Date generale privind emitentul de valori mobiliare ale cărui valori mobiliare sunt tranzacționate în cadrul unui MTF.

- Perioada de gestiune raportată _____ 2019
- Denumirea completă și prescurtată a emitentului de valori mobiliare: Societate pe Acțiuni „Interautotrans”
- Sediul, nr. de telefon, fax al emitentului de valori mobiliare: Chișinău str Păduri, 4 tel. 022-380535
- Numărul și data înregistrării de stat a emitentului de valori mobiliare la Camera Înregistrării de Stat
– Numărul de înregistrare (IDNO) _____ 1003600021902
– Data înregistrării _____ 29.04.1993
- Activitatea principală (conform CAEM) _____ 6820
- Standardele de contabilitate după care se ține evidența contabilă (SNC, SIRF) _____ SNC
- Capitalul social al emitentului de valori mobiliare la data raportării – 6052140 lei
- Informația privind numărul acionarilor emitentului de valori mobiliare la data raportării -200.
- Lista acionarilor care la ultima zi a perioadei de gestiune dețin cel puțin 5% din numărul total de acțiuni cu drept de vot plasate, inclusiv acionari aflați în deținere nominală și beneficiari efectivi.
Vdovenco Alexandr Ivan -49,936%; Vdovenco Tatiana Vasile -19,18%
- Informația privind societatea de registru:
Depozitar Central Unic al Valorilor Mobiliare m. Chișinău str. Mitropolit-Bănulescu-Bodoni; 57/1 tel. 022-999358

- Societatea de audit (dacă a fost încheiat contract de prestare a serviciilor): -Nu a fost încheiat contract.
- Numărul total de acțiuni emise de emitentul de valori mobiliare, tipul și clasa valorilor mobiliari -302607 acțiuni ordinară nominative, MD14INAU1006
- Lista persoanelor cu funcții de răspundere ale emitentului.
Vdovenco Alexandr Ivan –președinte Consiliu;
Garabagiu Gheorghe –Director general;
Membrii Consiliului: Motuzoc Nina; Stratulat Alexandru; Vdovenco Victor.
Membrii Comisiei de cenzori: Uhanova Irina; Vdovenco Tatiana; Zavalishina Tatiana.
- Societățile comerciale în al căror capital social emitentul, precum și persoanele afiliate acestuia, dețin, individual sau în comun, 25 și mai mult la sută din acțiunile cu drept de vot (cotele părți): – SRL Mejavtotrans 50%; SRL Mobolux-Trans 33%
- Statutul emitentului de valori mobiliare/modificări la statut (data înregistrării la Camera Înregistrării de Stat). Nu sunt
- Informația privind publicarea raportului anual al emitentului de valori mobiliare pe pagina web proprie (dacă emitentul deține o pagina web). Nu deține

II. Situația financiară anuală a emitentului la finele perioadei de gestiune:**17. Bilanțul emitentului pentru perioada de gestiune.**

Indicatori	Sold la începutul perioadei de gestiune, lei	Sold la sfârșitul perioadei de gestiune precedente, lei
1. Active imobilizate		
1. Imobilizări necorporale		
2. Imobilizări corporale în curs de execuție	5236197	4901194
3. Terenuri	2338644	2303938
4. Mijloace fixe	12893127	12520700
5. Resurse minerale		
6. Active biologice imobilizate		
7. Investiții financiare pe termen lung în părți neafiliate	4122	4122
8. Investiții financiare pe termen lung în părți afiliate	49901	49901
9. Investiții imobiliare		
10. Creațe pe termen lung		
11. Avansuri acordate pe termen lung		
12. Alte active imobilizate	54960	
Total active imobilizate	20576951	19779855
2. Active circulante		
1. Materiale	14665	15066
2. Active biologice circulante		
3. Obiecte de mică valoare și scurtă durată	28823	48758
4. Producția în curs de execuție și produse		
5. Mărfuri		
6. Creațe comerciale		
7. Creațe ale părților afiliate		
8. Avansuri acordate curente	34230	10236
9. Creațe ale bugetului	1177	890
10. Creațe ale personalului	9600	9100
11. Alte creațe curente	597122	622612
12. Numerar în casierie și la conturile curente	599970	4475351
13. Alte elemente de numerar		
14. Investiții financiare curente în părți neafiliate		
15. Investiții financiare curente în părți afiliate		
16. Alte active circulante	267745	192154
Total active circulante	1553332	5374167
Total active	22130283	25154022
3. Capital propriu		
1. Capital social	6052140	6052140
1.1 Capital suplimentar		
2. Rezerve	64379	64379
3. Corecții ale rezultatelor anilor precedenți		
4. Profit nerepartizat (pierdere neacoperită) al anilor precedenți	14769286	14769286
5. Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune		3101044
6. Profit utilizat al perioadei de gestiune		
7. Alte elemente de capital propriu		
Total capital propriu	20885805	23986849
4. Datorii pe termen lung		
1. Credite bancare pe termen lung		
2. Împrumuturi pe termen lung		
3. Datorii pe termen lung privind leasingul financiar	54960	
4. Alte datorii pe termen lung		
Total datorii pe termen lung	54960	

5. Datorii curente		
1. Credite bancare pe termen scurt		
2. Împrumuturi pe termen scurt	302500	72350
3. Datorii comerciale	255230	250000
4. Datorii față de părți afiliate		
5. Avansuri primite curente		
6. Datorii față de personal	208901	247498
7. Datorii privind asigurările sociale și medicale	52493	63090
8. Datorii față de buget	101723	294279
9. Venituri anticipate curente		
10. Datorii față de proprietari		
11. Finanțări și încasări cu destinație specială curente		
12. Provizioane curente		
13. Alte datorii curente	268671	239956
Total datorii curente	1189518	1167173
Total pasive	22130283	25154022

18. Situația de profit și pierderi.

Indicatori	Perioada de gestiune precedentă, lei	Perioada de gestiune curentă, lei
1. Venituri din vînzări	6920018	6554142
2. Costul vînzărilor	5223283	5471348
3. Profit brut (pierdere brută)	1696735	1082794
4. Alte venituri din activitatea operațională		
5. Cheltuieli de distribuire		
6. Cheltuieli administrative	2047655	1839400
7. Alte cheltuieli din activitatea operațională	1490	12928
8. Rezultatul din activitatea operațională (profit/pierdere)	(352410)	(769534)
9. Rezultatul din alte activități (profit/pierdere)		3870578
10. Profit (pierdere) până la impozitare	(352410)	3101044
11. Cheltuieli privind impozitul pe venit		
12. Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune	(352410)	3101044

19. Informații suplimentare privind profitul emitentului și utilizarea acestuia.

Indicatori	Perioada de gestiune precedentă, lei	Perioada de gestiune curentă, lei
1. Direcțiile de utilizare a profitului net pe parcursul perioadei de gestiune: acoperirea pierderilor din anii precedenți		
b) rezerve stabilite de legislație;		
c) rezerve prevăzute de statut;		
d) plata recompenselor membrilor consiliului emitentului și a membrilor comisiei de cenzori;		
e) investirea în vederea dezvoltării producției;		
f) plata dividendelor; • la acțiunile preferențiale • la acțiunile ordinare		
g) alte scopuri conform legislației		
h) alte scopuri conform statutului		
2. Activele nete ale emitentului	20885805	23986849
3. Activele nete ale emitentului în raport la: • o obligație • o acțiune preferențială • o acțiune ordinată	69,02	79,27
4. Profitul net la o acțiune ordinată a emitentului		10,25
5. Datorile la dividendele anilor precedenți		
6. Dividendele anunțate la o acțiune de fiecare clasă a emitentului: • intermediare • anuale		
7. Valoarea unei acțiuni a emitentului (cu indicarea sursei de informare) • valoarea de piață • valoarea estimativă	20	20

III. Informații privind evenimentele care influențează sau pot influența activitatea emitentului de valori mobiliare și/sau prețul valorilor mobiliare ale acestuia. –Nu sunt

IV. Informații privind tranzacțiile importante (cota cărora alcătuiesc cel puțin 5% din acțiunile emise de către emitentul de valori mobiliare) efectuate cu acțiunile emitentului de valori mobiliare. –Nu sunt

V. Raportul auditorului (dacă a fost efectuat auditul situațiilor financiare anuale). –Nu

VI. Semnaturi

Raportul va fi semnat de un reprezentant autorizat al Consiliului, de către organul executiv și de către contabilul-șef al emitentului de valori mobiliare.

Membru Consiliului

Alexandr Vdovenco
Gheorghe Garabagiu

Nina Motuzoc

În cazul în care emitentul de valori mobiliare are filiale, informațiile prezentate în raportul anual vor fi prezentate și cu privire la filiale. –Nu are.

In atenția acționarilor Tipografia "RAZA DE SUD" S.A.

AVIZ Organul executiv al Tipografia RAZA DE SUD S.A. comunică că la data 06.03.2020 a avut loc Adunarea Generală Extraordinară a acționarilor Societății, ținută cu prezența acționarilor. Adunarea a fost ținută pe adresa: str. Mihai Frunze, 62, mun. Cahul. La adunare au fost reprezentate 89,05% din numărul total de acțiuni cu drept de vot ale Societății. Adunarea a întrunit cvorumul și a fost în drept să adopte decizii.

ADUNAREA GENERALĂ EXTRAORDINARĂ A ACȚIONARILOR SOCIETĂȚII A ADOPTAT

- Să fie aprobată înregistrarea valorilor mobiliare Tipografia "Raza de Sud" S.A. la piață reglementată.
- Să fie aprobat Codul de Guvernanță Corporativă a Societății.
- Să fie autentificat procesul-verbal al adunării generale extraordinare a acționarilor.

CAPITAL

Двуязычное издание Национальной комиссии по финансовому рынку

Решения Административного совета Национальной комиссии по финансовому рынку

Экономическая география Молдовы сохраняет традиционные черты

Обозреватель финансового рынка

Market

<http://www.capital.market.md>
Среда, 11 марта 2020 г.

Nr.9 (833)
Цена 7 леев

2

2

3

Все массовые мероприятия в Молдове будут запрещены в связи с коронавирусом

Проведение культурных, спортивных и других массовых мероприятий в Молдове будет запрещено в связи с угрозой распространения коронавируса COVID-19. Как передает агентство «ИНФОТАГ», об этом сообщила во вторник на пресс-конференции министр здравоохранения, труда и социальной защиты Виорика Думбрэяну.

С 11 марта в Молдове также прекращаются занятия во всех учебных заведениях в связи с угрозой распространения коронавируса.

По словам Думбрэяну, такое решение приняла во вторник Национальная чрезвычайная комиссия по общественному здоровью.

«Детские сады, школы и университеты в Молдове будут закрыты с завтрашнего дня, 11 марта, как минимум на одну неделю. Я сама мама, у меня двое детей. Каникулы не означают, что детей можно оставлять без присмотра. Прошу проявить ответственность по отношению к детям. Следует избегать самолечения, в случае необходимости необходимо звонить в службу 112», – сказала Думбрэяну.

Она также сообщила, что в связи с угрозой распространения коронавируса запрещено прове-

дение массовых мероприятий с участием более 50 человек. Это касается концертов, спектаклей, культурных мероприятий и спортивных соревнований.

В то же время комиссия приняла решение о ряде ограничительных мер по предотвращению ввоза и распространения инфекции. Так, принято решение о прекращении полетов в Италию и из нее, о запрете авиакомпаниям принимать

пассажиров из числа неграждан Молдовы, путешествующих из Италии, Ирана, Китая, Южной Кореи в Молдову.

«В связи с религиозными службами во время предпасхального поста власти обращаются к представителям религиозных культов, которые пользуются повышенным доверием населения, чтобы они способствовали распространению информации о мерах за-

щиты от заражения», – отметила министр.

По ее словам, «власти отправят дополнительный медицинский персонал в контрольно-пропускные пункты наземной границы Молдовы, чтобы усилить меры безопасности и контроля, поскольку сотрудники таможни фиксируют все больше людей с высокой температурой, пересекающих границу».

Banca Națională
a Moldovei

COMISIA NAȚIONALĂ
A PIȚEI FINANCIARE

Invată
Dă sens banilor

Автострахование –
твоя защита
на дороге...

Читайте на стр. 4.

Подпишись!

Подпишись на газету Capital Market в любом отделении «Poșta Moldovei» страны или у наших распространителей:

Moldpresa (022) 222221

Press Inform-Curier (022) 237187

“Ediții Periodice” (022) 233740

ПРИГЛАШАЕМ К СОТРУДНИЧЕСТВУ!

Периодическое издание «Capital Market» приглашает к сотрудничеству рекламодателей, рекламные агентства и агентов.

Контактный телефон – 022 22 9445,
email – gt@capital.market.md

Курс валют
на 11.03.2020 г.

Валюта	Ставка	Курс
USD	1	17.3520
EUR	1	19.7153
UAH	1	0.6836
RON	1	4.0924
RUB	1	0.2443

CAPITAL Market

ВНИМАНИЮ
АКЦИОНЕРНЫХ
ОБЩЕСТВ!

Объявления и годовые отчеты эмитентов принимаются по адресу:

ziarulcm@gmail.com

тел.: 022 22-12-87;

факс: 022 22-05-03

Цена регулирования бизнеса: Что говорят предприниматели?

Затраты на соблюдение государственных нормативов для бизнеса в Молдове уменьшились в 2019 г., и менеджеры с оптимизмом смотрят на улучшение условий бизнеса. Об этом сообщается в ежегодном исследовании «Расходы на государственное регулирование предпринимательской деятельности», проведенном Всемирным банком.

В 2019 г. время, которое менеджеры потратили на приведение в соответствие нормам и взаимодействие с госучреждениями сократилось с 10,7 до 8,8%. Предприниматели тратят меньше времени на инспекции, оплату налогов, регистрацию, сертификацию. Однако, несмотря на то, что общий показатель временных затрат указывает на повышение доверия менеджеров и предпринимателей к государственным учреждениям, число тех, кто отметил улучшение, снизилось по сравнению с прошлым годом.

Все же, доля тех, кто ожидает улучшения в деловой среде в новом году (27%) превышает число тех, кто считает, что ситуация ухудшится (22%).

Среди других факторов, послуживших улучшению деловой среды – пересмотр разрешительных актов, сокращение числа проверок и введение единого электронного окна. «В результате обзора и оптимизации разрешительных актов, изданных органами центрального публичного управления, их число сократилось с 416 до 152. В общей сложности отменено 264 разрешительных акта, что позволило снизить административную нагрузку на деловую среду и сэкономить порядка \$12 млн», – сообщили в Министерстве экономики и инфраструктуры.

Согласно статистике, через электронную систему подано 38 тысяч заявлений на получение разрешений, выдано 35 тысяч разрешений. Средний срок получения разрешительных документов благодаря единому электронному окну составляет 6 дней (до его введения срок составлял 30-40 дней). Количество проверок снизилось в прошлом году. В конце 2019 года при поддержке Всемирного банка был открыт Государственный реестр проверок, уже действующий на сегодняшний день. Впервые публикуются и плановые проверки на 2020 год, с которыми может ознакомиться и широкая общественность.

Согласно исследованию, более половины респондентов (53%) считают, что процесс уведомления в торговле упростился по сравнению с предыдущим годом.

«Исследование Cost of Doing Business, проводимое ежегодно молдавскими властями при поддержке

Всемирного банка, предоставляет количественные данные о расходах экономических агентов для соответствия мерам государственного регулирования. Важно и то, что оно показывает не только количественные данные о затратах экономических агентов на соблюдение государственного регулирования, но и дает анализ политики, направленной на улучшение деловой и инвестиционной среды в РМ», – отметила руководитель представительства ВБ в Молдове Анна Ахалакци.

«Исследование является важным и продуктивным отражением положения дел. Нам предстоит многое сделать в сфере регулирования предпринимательской деятельности и не только. Все аспекты, связанные с расходами на соответствие государственному регулированию предпринимательской деятельности в Молдове, выявленные в данном докладе, послужат в этом году основой для правительства в целях продолжения внедрения политики улучшения деловой среды и инвестиционного климата в нашей стране», – добавил министр экономики и инфраструктуры Анатол Усатый.

ЕСТЬ ПРОГРЕСС И ЕСТЬ УХУДШЕНИЯ
Предприниматели говорят, что за последние три года на регистрацию компании уходило около 2,9 дня с момента подачи документов в Агентство публичных услуг, что на 1,1 дня меньше, чем за предыдущий период. Относительно небольшое число предприятий – каждое четвертое – испытывают проблемы при регистрации.

Среднее количество лицензий на одну компанию снизилось незначительно – с 1,4 до 1,3 лицензий. Стоимость получения лицензии осталась на уровне прошлого года, и длительность сократилась с 11 до 8 дней. Половина опрошенных предприятий занимается торговой деятельностью. Доля тех, кто подал уведомления в органы местной публичной власти об осуществлении торговой деятельности, снизилась с 68 до 51%.

Только 11% респондентов осуществляли импортные операции за последние три года, примерно 21% из них были вынуждены получить сертификаты согласно стандартам Республики Молдова на импортируемые товары. Сертификация ввозимых товаров длилась 3,1 дня, что на 0,6 дня меньше, чем в предыдущем году. Срок уменьшился, зато стоимость получения сертификата выросла с 109 до 124 долларов США. Примерно 22% импортеров были вынуждены получать санитарные авторизации на ввозимые товары, что на 5 процентных пунктов больше, чем за предыдущий год. Прохождение товара через таможню длилось 2,8 дня, как и в предыдущем году.

Менеджеры отметили, что совокупная продолжительность визитов инспекторов в компании сократилась с 14,5 до 13,1 часа в год. Только около 27% респондентов считает, что проверки оправданы и планируются заранее. Чаще всего штрафы компаниям поступают от Налоговой службы, Агентства по безопасности пищевых продуктов и Трудовой инспекции. Срок составления и представления отчетов снизился по сравнению с предыдущим годом с 2,8 до 2,3 часов. Процедура расчета и отчета о подоходном налоге юридических лиц, а также составление единого отчета (отчисления в Национальную кассу социального страхования и Национальную страховую медицинскую компанию и подоходный налог для физических лиц) является наиболее проблемной процедурой.

По мнению респондентов, положение в сфере трудовых отношений не изменилось в сравнении с предыдущим годом. Большинство предприятий располагает персоналом согласно необходимости. Почти четверть опрошенных компаний указала на недостаток рабочей силы.

БИЗНЕСМЕНЫ СООБЩАЮТ ОБ ИЗБИРАТЕЛЬНОЙ ЮСТИЦИИ

Только 8% респондентов считают равным подход к предприятиям согласно закону, а около 46% респондентов считают, что закон всегда применяется избирательно, еще 22% частично согласны с этим утверждением.

Доля тех, кто стал участником конфликта, незначительно изменилась за последние четыре года. Около 21% респондентов не смогли урегулировать конфликт на мирной основе. Большая часть конфликтов произошла с другими экономическими агентами – 68% всех случаев, в 32% – с государственными учреждениями. В 40% случаев компании обратились в суд. Основная причина, почему компании не обращаются в суды – это длительный период принятия решения. Более 46% опрошенных менеджеров отметили именно этот фактор.

Согласно исследованию, около 31% менеджеров обратились в другие государственные учреждения. Почти треть предприятий прибегали к неофициальным методам, хотя и законным. Незаконным путем конфликты решались только в 7% случаев, тут без изменений по сравнению с предыдущим годом. Примерно в 40% обратившихся в суд остались удовлетворены принятыми решениями.

Исследование проводилось с октября по декабрь 2019 г. выборочным способом среди 609 компаний и отражает мнение деловых людей о затратах времени и средств на соблюдение требований законодательства в 13 областях.

Влад БЕРКУ

ПРЕСС-РЕЛИЗ НКФР

Эксперты Всемирного банка совершили рабочий визит в НКФР

Представители Национальной комиссии по финансовому рынку (НКФР) 3 марта встретились с экспертами Всемирного банка во главе с Натали Николау, специалистом по финансовому сектору.

Стороны проанализировали реформы, внедряемые на небанковском финансовом рынке, в частности в секторе небанковского кредитования и рынке страхования, а также рассмотрели меры, которые планируется принять в ближайший период.

Председатель НКФР Валериу Кицан поблагодарил экспертов ВБ за консультации, предоставленные в процессе разработки регуляторной и надзорной базы для рынка страхования, в частности законопроектов о страховой/перестраховой деятельности и, соответственно, об обязательном страховании гражданской ответственности за ущерб, причиненный автотранспортными средствами.

В этом контексте председатель НКФР сообщил, что главным вызовом для органа по надзору является применение эффективных инструментов для борьбы с закредитованностью получателей микрозаймов, установленных поправками в закон о деятельности небанковских кредитных организаций, недавно принятами Парламентом в окончательном чтении. «Другим императивом для НКФР является введение на рынке страхования пруденциальных норм, в соответствии с международными профильными стандартами», – отметил Валериу Кицан.

В свою очередь глава команды экспертов ВБ Натали Николау высоко оценила меры, принятые НКФР, достижения и положительную динамику в сфере страхования и сфере небанковского кредитования, а также отметила важность разработки нормативной базы, необходимой для введения в действие нового законодательства и обеспечения непрерывности развития обоих секторов.

Пресс-служба НКФР

Решения Административного совета Национальной комиссии по финансовому рынку

В ходе очередного заседания от 9 марта 2020 года

Административный совет Национальной комиссии по финансовому рынку (НКФР), наделенный компетенцией согласно рамочному закону, принял решения в сфере небанковского финансового рынка, в частности:

I. АВТОРИЗАЦИЯ

• Одобрил заявление на обязательный отзыв в адрес акционеров АО TOCUSOR оферентом Валериу Дойбань, предметом которого является 16 815 простых именных акций, выпущенных АО TOCUSOR.

• Одобрил регистрацию в Реестре авторизованных организаций небанковского кредитования CREDITEO SRL.

• Одобрил регистрацию в Реестре страховых агентов и агентов банковского Страхового агента WVP-ASIG-SERV SRL.

• Дал согласие на проведение внешнего аудита в CA KLASSIKA ASIGURARI SA компанией AUDIT-CONCRET SA.

II. НАДЗОР

• Утвердил программу передачи реестров держателей ценных бумаг 68 акционерных обществ Единому центральному депозитарию ценных бумаг в период с 01.09.2020 по 31.11.2020. Речь идет о субъектах, где доля государства превышает 50% от уставного капитала (ст. 6 Закона №171/2012, ст. 3 Закона о бухгалтерском учете и финансовой отчетности №287/2017).

• Отменил прекращение банковских операций на текущих и депозитных счетах AEIZVORUL, AE TECSANI и AE AIEBE, введенное Распоряжением НКФР №4/15-О от 03.02.2020.

• Выдал распоряжение о специальных мерах надзора в отношении CA MOLDOVA-ASTROVAZ SA, в том числе путем процедуры специального управления.

Пресс-служба НКФ

Экономическая география Молдовы сохраняет традиционные черты

Экономический разрыв между столицей и остальными районами страны был и остается проблемой, над которой постоянно должны работать не только экономисты, но и те, кто разрабатывает и внедряют экономическую и социальную политику. Это явление ведет к серьезной разнице в благосостоянии, значит, сокращение этого разрыва должно обеспечить определенный баланс в доходах.

Сложно анализировать ситуацию, когда есть две параллельные экономические реальности – в Кишиневе и в остальных районах страны. Более того, разница связана не

только с уровнем развития и влиянием экономической активности на уровень жизни, но и с отраслями деятельности. В Кишиневе сконцентрирована большая часть промышленности и сферы услуг. За пределами столицы, за исключением некоторых городов, таких как Бельцы, экономика означает сельское хозяйство, как правило, без добавленной стоимости, с дефицитом рабочей силы и непредсказуемыми перспективами.

Разница в региональном развитии отражается в валовом региональном продукте. Согласно анализу, который проводят раз в год, на долю Кишинева приходится чуть меньше 50% ВВП на национальном уровне. На долю Бельц приходится примерно 6%, АТО Гагаузии – около 4%.

Это заметно и по структуре инвестиций, то есть соблюдаются аналогичный географический принцип. На долю столицы приходится более 60% всех инвестиций. За пределами Кишинева, как и шесть-восемь лет назад, инвестиции из государственного бюджета чаще всего поступают в Хынчешты, Оргеев, Бельцы, Страшены. Частные инвестиции следуют тем же путем. На протяжении многих лет инвестиции стекаются в Кишинев. Например, в 2005 – 2012 годах их доля возросла с 56 до 70%. Такая тенденция сохранилась и в последующий период.

Эксперты считают, что такое положение необходимо менять. Для этого требуются принять следующие меры:

- разработать комплексную региональную статистику, отвечающую самым высоким международным стандартам;
- усилить и расширить возможность са-

мофинансирования органов местного самоуправления. Кроме инструментов, предусмотренных Законом о местных публичных финансах, необходимо стимулировать местную публичную власть на районном уровне путем предоставления займов на капитальные расходы, в частности эмитировать инфраструктурные бонды;

• ускорить реформирование и усилить институциональную базу на местном уровне;

• региональное развитие должно сопровождаться структурными реформами, при этом приоритет отдается самим динамично развивающимся отраслям – перерабатывающей промышленности и сфере услуг.

Явление разрыва в развитии характерно не только для нас. Как и в других небольших странах, в Молдове именно в столице концентрируется большая часть экономической деятельности. По информации Национального бюро статистики, в 2016 году

Продолжение на стр. 4

НБС: оборот в торговле увеличился более чем на 13%

Экономический рост 4% в 2020 году по-прежнему будет основан на потреблении населения, которое и раньше двигало рост молдавской экономики. Согласно последним данным Национального бюро статистики, рост оборота в розничной торговле в 2019 году составит 13,2% в сравнении с предыдущим годом.

Последние два года потребление населения неуклонно росло по причине роста доходов. Экономисты считают, что такое положение вечно длиться не будет, и инфляция, уже сейчас подающая признаки роста, сократит покупательную способность наших граждан.

«Прогноз тенденций развития основных показателей отраслей национальной экономики предусматривает реальный рост ВВП примерно на 4,2% в 2019 году и на 3,8% – в 2020 и 2022 годах. Этот рост обусловлен относительно положительной динамикой в отраслях национальной экономики и соотносится с показателем вероятного ВВП, рассчитанного для Молдовы. Структура ВВП по категориям немного изменится: увеличится доля внутренней торговли (с 15,5 до 15,9% от ВВП) и строительства (с 7,8 до 9,4% от ВВП). Эта динамика отражает рост внутреннего спроса. Доли промышленности и сельского хозяйства останутся относительно стабильными: на уровне около 14,5 и 10% от ВВП», – сообщают в Министерстве экономики.

СНИЖАЕТСЯ РОСТ ДОХОДОВ НАСЕЛЕНИЯ

Доля конечного потребления домашних хозяйств в ВВП будет стабильной – около 83-84%. Будут отмечены некоторые качественные улучшения внешней торговли в ВВП: отрицательное сальдо чистого экспорта в ВВП снизится с 25,8 до 25,1% в ВВП.

«После сильного роста пенсий и зарплат в 2019 году последует охлаждение динамики в 2020 году. Прошлый год характеризовался проведением стимулирующей бюджетной политики в сфере доходов. Реальный рост пенсий превысил 9%, а рост зарплат в бюджетной сфере приблизился к 12%. Кроме того, оплата труда в частном секторе выросла примерно на 8%. В 2020 году, несмотря на то, что правительство сохранит экспансивистскую бюджетную политику, рост доходов замедлится. Это можно объяснить в том числе

и тем, что в 2019 году доходы резко возросли и достигли очень высокого уровня», – считают в Expert-Grup.

В 2019 году доходы населения выросли, хотя во второй половине года темпы роста сократились. Государство сыграло заметную роль в этом процессе, ощущимо повысив заработную плату в бюджетном секторе и пенсии. Кроме того, в течение года отмечено снижение темпов роста зарплат: в частном секторе с 11,2 до 6,8%, а в государственном – с 23,6 до 8,6%. Поэтому и уровни средней зарплаты снизились с 14,5% в первом квартале до 7,4% по сравнению с предыдущим годом. Что касается пенсий, здесь отмечены похожие тенденции – рост снизился с 12,6 до 6,6%. В результате в 2019 году рост средней пенсии составил 9,1%. Также денежные переводы из-за рубежа в реальном выражении продолжали снижение, этот процесс длится практически с 2014 года. В конце 2018 года эта тенденция изменилась, и четыре квартала подряд отмечался рост, а в первых трех кварталах 2019 года переводы увеличились на 4,7%. Реальный рост денежных переводов обусловлен увеличением на 3,2%, зарегистрированным в январе – сентябре 2019 года. В то же время номинальный рост переводов обусловлен увеличением переводов из стран ЕС на 16,7%. Переводы из стран СНГ снизились (-11,9% в январе – сентябре 2019 года), а из других стран остались на прежнем уровне.

ЭКОНОМИЧЕСКИЙ РОСТ НА 4% В СРЕДНЕСРОЧНОЙ ПЕРСПЕКТИВЕ

Международный валютный фонд (МВФ) прогнозирует реальный рост ВВП в размере 4,2% за прошлый год. В МВФ ожидают, что этот показатель останется на уровне 4% в среднесрочной перспективе. Усилилась инфляция, достигнув 7,5% в декабре 2019 года, причиной этому послужил рост цен на продукты питания и увеличение совокупного спроса. Но, согласно прогнозам, инфляция вернется к уровню примерно 5% до конца текущего года.

На фоне политической и экономической стабилизации Министерство экономики предложило оптимистичный прогноз, согласно которому ожидается рост инвестиций в экономику: 18% в 2019 году, и в среднем на 4-5% в последующие три года. Рост инвестиций будет обусловлен увеличением частных и государственных инвестиций. Основной вклад здесь ожидается со стороны частных инвесторов. Увеличение доверия

ТЕЛЕФОН ДОВЕРИЯ

Телефон доверия был создан в целях более эффективного сотрудничества с гражданским обществом по предупреждению нарушений и служебных злоупотреблений, уже допущенных или допускаемых сотрудниками Национальной комиссии по финансовому рынку, а также профучастниками, работающими на рынке ценных бумаг, страхования, микрокредитования и коллективных инвестиций.

Телефон доверия: (+373 22) 859-405.

E-mail: info@cnpf.md

Прибыль НБМ будет перераспределена

Проект закона, предлагающий установить новый способ направления прибыли, предназначенный для распределения, Национального банка Молдовы (НБМ) на доходы государственного бюджета, был принят во втором чтении. За него проголосовали 52 депутата. Проект подвергся критике со стороны оппозиции, передает МОЛДПРЕС.

Законопроект устанавливает механизм распределения имеющейся прибыли НБМ. Если уставный капитал составляет менее 4,0% от общего объема денежных обязательств Национального банка, прибыль, предназначенная для распределения, будет полностью направляться на увеличение уставного капитала учреждения. Если уставный капитал составляет от 4,0% до 10,0% от общего объема денежных обязательств Национального банка, то 50% прибыли, доступной для распределения, будет направлено на увеличение уставного капитала, а 50% – на доходы государственного бюджета. Если уставный капитал составляет более 10,0% от общего объема денежных обязательств НБМ, прибыль, предназначенная для распределения, будет полностью переведена в доходы государственного бюджета.

Предварительные результаты до проведения аудита деятельности Национального банка Молдовы за 2019 год показывают, что прибыль, подлежащая распределению, составляет около 436 млн леев.

Законопроект также предусматривает внесение поправок в Закон о выпуске государственных облигаций во исполнение Министерством финансов платежных обязательств, вытекающих из государственных гарантий.

Отменена выставка Moldagrotech, запланированная на 11-14 марта

Министерство сельского хозяйства, регионального развития и окружающей среды сообщило 10 марта, что весенняя Международная выставка Moldagrotech, запланированная на 11-14 марта, отменена в связи с ситуацией, вызванной распространением коронавируса нового типа COVID-19, передает МОЛДПРЕС.

Решение было принято на заседании комитета, ответственного за организацию мероприятия, учитывая, что выставка подразумевает присутствие более тысячи человек. «В этих условиях необходимы меры по предотвращению распространения вирусов, которые влияют на здоровье человека, в том числе по профилактике и борьбе с инфекцией COVID-19 на территории страны», – пояснили в министерстве.

«Мы приносим свои извинения компаниям и экономическим агентам, которые подтвердили свое участие в выставке. Мы сожалеем, что должны принять такое решение, но здоровье и жизнь людей намного дороже любого общественного мероприятия. В целях предотвращения распространения респираторных инфекций, в том числе снижения риска распространения коронавирусной инфекции в стране, весенняя выставка Moldagrotech отменена», – заявил министр Ион Пержу на заседании рабочей группы.

По словам организаторов, последнюю экспозицию посетили около 17 000 человек.

В выставке должны были принять участие более ста компаний, работающих в области современного сельскохозяйственного оборудования и технологий из девяти стран: Австрии, Болгарии, Чехии, Германии, Италии, Румынии, Украины, Венгрии и Республики Молдова.

МОЛДПРЕС

Элементы договора автострахования

Убедись, что ты их точно понимаешь!

- АГО
- Зеленая карта
- КАСКО
- Мирная констатация
- НБСАС
- Фонд защиты жертв аварии

Автострахование – твоя защита на дороге...

➤ Что такое автострахование?

В настоящее время мы все больше зависим от автомобиля. Он нужен нам для поездок на работу или же для решения каких-то обычных повседневных проблем. Мы постоянно находимся под угрозой аварии, которая чревата серьезными потерями как для нас самих, так и для остальных участников дорожного движения. Для нашей защиты от подобных потерь были созданы продукты автострахования. Таким образом, любой владелец автотранспортного средства обязан приобрести полис автострахования, который покрывает ущерб, причиненный повреждением автомобиля, а также полученные телесные повреждения. Если ДТП привело к наступлению инвалидности, то страховое возмещение включает разницу между среднемесячным доходом и пенсиею по инвалидности на период до ее отмены.

➤ АГО, КАСКО, Зеленая карта – в чем разница?

Существуют разнообразные полисы автострахования: полис автогражданской ответственности (АГО), Зеленая карта или КАСКО. Их отличие состоит в том, что они обязательные либо добровольные, покрывают различные риски или же действительны в определенных географических зонах.

1. **АГО:** обязательный страховой полис, действительный на территории Республики Молдова. Жертвы дорожно-транспортного происшествия получают страховое возмещение за ущерб, причиненный владельцем полиса АГО (который виноват в совершении ДТП).
2. **Зеленая карта:** страховой полис, равнозначный АГО, но он обязательен для владельцев автотранспортных средств, выезжающих за пределы страны, и защищает третьих лиц в случае произошедших там ДТП.
3. **КАСКО:** в отличие от вышеперечисленных видов страхования он является добровольным и покрывает ущерб, причиненный собственному автомобилю владельца полиса КАСКО. Такой ущерб может быть причинен не только вследствие ДТП, но и в силу природных факторов (к примеру, градобитием) либо в результате угона. Полис КАСКО приобретают дополнительно к страховому полису АГО или к Зеленой карте.

➤ Что делать в случае ДТП?

В случае дорожно-транспортного происшествия необходимо, во-первых, решить, можно ли прибегнуть к процедуре **мирной констатации**. Это упрощенная процедура документального оформления аварии, которая позволяет урегулировать случившееся без вызова полиции на место происшествия. Если ущерб не превышает 10 тыс. леев, все водители, причастные к ДТП, располагают полисом автострахования, а виновный признает свою ошибку, тогда можно прибегнуть к мирной констатации, заполнив соответствующий бланк. Такой бланк рекомендуется постоянно иметь при себе, а получить его можно в страховой компании. Если же прибегнуть к подобной процедуре не представляется возможным, тогда необходимо следовать классической процедуре, которая начинается с уведомления органов полиции о случившемся.

Бывают случаи, когда аварии спровоцировал человек, у которого нет страхового полиса, или же человек, спровоцировавший ДТП покинул место аварии, а его личность невозможно установить. В таком случае вмешивается Фонд защиты жертв аварии, созданный для выплаты компенсаций жертвам, которые не виноваты в совершении ДТП и которые не могут получить возмещение посредством какой-либо страховки. Заявление подается в Национальное бюро страховщиков автотранспортных средств (НБСАС) – объединение, созданное всеми страховщиками. Значительная часть населения, особенно малообразованные люди или же представители уязвимых групп, не в курсе существования такой процедуры. Подробности на этот счет можно получить у страхователей либо в НБСАС.

В 2020 – 2023 гг. ежегодный рост ВВП Молдовы ожидается на уровне 3,8%

Такие данные содержатся в предварительном макроэкономическом прогнозе Минэкономики и инфраструктуры. Прогноз составлен с учетом относительно благоприятных тенденций развития основных секторов национальной экономики.

Так, в 2020 г. ВВП запланирован на уровне 228,9 млрд леев, в 2021 г. – 248,8 млрд леев, в 2022 г. – 271,8 млрд леев, 2023 г. – 296,2 млрд леев. Ежегодно экономика Молдовы будет расти, по предварительным оценкам, на 3,8%.

Среди внутренних рисков, которые могут повлиять на изменение прогноза, экономисты министерства называют неблагоприятные климатические условия и снижение объема сельхозпроизводства, политическую нестабильность, рост дисбаланса на макроэкономическом уровне, колебания национальной валюты.

Прогноз также составлен с учетом тенденций на мировом рынке. Например, МВФ прогнозирует в 2020 г. рост мировой экономики на 3,3%, в 2021 г. – на 3,4%. Он был пересмотрен в сторону снижения с учетом геополитических, финансовых и торговых рисков, в том числе в развитых и некоторых развивающихся странах.

Прогноз роста экономики в ЕС, который является главным торговым партнером Молдовы, был также пересмотрен: в 2020 г. рост составит 1,3%, в 2021 г. – 1,4%. В Румынии, Германии и Италии сохраняется риск снижения внутреннего спроса. В России рост прогнозируется на уровне 1,9% и 2% в 2020 – 2021 гг., низкие показатели будут обусловлены снижением цен на нефть и недостаточной реализацией структурных реформ.

Неблагоприятным фактором для мировой экономики может стать распространение коронавируса: он повлияет в первую очередь на экономику Китая, власти которого впервые за 30 лет прогнозируют экономический рост в стране ниже 5%. С другой стороны, сохраняется риск повышения цен на нефть в результате геополитических изменений на Ближнем Востоке, а также более высокой волатильности на валютных рынках в результате замедления роста китайской экономики и значительного влияния на мировой спрос.

InfoMarket

Banca Națională a Moldovei

Cnpf COMISIA NAȚIONALĂ a PIETEI FINANCIARE

UK | MD Reform assistance to Moldova
Asistență pentru reforme în Moldova

Эта публикация профинансируется Посольством Великобритании в Кишиневе посредством Фонда эффективного управления. Ответственность за содержание настоящей публикации возлагается на автора, она не отражает обязательном порядке позицию британского правительства.

Экономическая география Молдовы сохраняет традиционные черты

Продолжение. Начало на стр. 2

не менее 57,6% от совокупной добавленной стоимости пришлось на долю Кишинева, далее следовали северный и центральный районы страны (17 и 15,2% соответственно). После них идут южные районы и Гагаузия – всего 7,7 и 2,4% соответственно от совокупной добавленной стоимости.

Как уже сказано, экономическая структура районов неравномерная – север и центр считаются относительно промышленными, в то время как юг – в основном аграрный район. Вполне ожидаемый факт – за последнее время, за исключением столицы, экономическая ситуация в районах серьезно зависит от сельского хозяйства. В Кишиневе по большей части сосредоточены сектор услуг, IT-отрасль и финансовый сектор, которые слабо представлены в районах. Кроме того, на долю Кишинева приходится половина всей добавленной стоимости в промышленности.

Что касается инвестиций, в 2018 году Кишинев привлек примерно 63% всех инвестиций, а это больше, чем в 2017 году. Разница с остальными районами огромна, особенно в сфере инвестирования в жилые здания – примерно 80% инвестиций осуществляются в столице. На показатели сильно влияет внутренняя миграция и комфортные условия инвестирования. Что касается нежилых зданий, положение выглядит более сбалансированным, хотя Кишинев и привлекает более половины инвестиций в машины, оборудование и более двух третей инвестиций – в транспортные средства. По сравнению с 2017 годом, наблюдается увеличение разницы в сфере инвестирования в пользу Кишинева. В будущем это, несомненно, отразится и в диспропорциональном производстве, занятости и прочем.

Ситуация усугубляется, если проанализировать распределение основных промышленных товаров по регионам. Отметим, что

национальное бюро статистики включает сюда только продукты питания, напитки и продукцию добывающей отрасли. Также важно отметить, что в Кишиневе сосредоточена большая часть производства продуктов питания, а аграрная деятельность распределена по другим районам. Периферия поставляет чаще всего сырье. Сельскохозяйственная продукция поступает в Кишинев прямо с полей, и добавленная стоимость относится на счет столицы. Часто продукты питания, произведенные в Кишиневе из сырья, полученного от районов, поступают обратно в районы, естественно, по более высоким ценам. Небольшим исключением здесь является север, где производится более половины соков и некоторых молочных продуктов (молоко, масло, сыры). В центральном районе развито производство колбас и мясопродуктов, а также добывающая промышленность. Единственная отрасль, где юг опережает остальные районы, – это

виноделие. В целом, несмотря на то, что в районах сконцентрировано сельскохозяйственное производство, они выступают, как правило, поставщиками для столичной промышленности. Это тоже ведет к разрыву в развитии районов и столицы.

Статистика по деятельности предприятий дополняет эту картину неравномерного развития с точки зрения географии. На долю Кишинева в 2018 году пришлось около 64% всех предприятий, продажи которых составили 72% от совокупного показателя.

Пропасть между районами и Кишиневом огромна со всех точек зрения, а динамика развития последних лет пока не указывает на возможное сокращение разрыва в среднесрочной и даже долгосрочной перспективах. Большая часть промышленности и услуг сосредоточена в столице, соответственно, кишиневские компании лучше капитализированы и более прибыльны.

Константин ОЛЯНУ

Псевдоинвестиции или инвестиционные игры

К нормативной (разумной) инвестиции можно было бы отнести вложение, которое либо приносит дополнительный доход, либо уменьшает риск. Так, например, страхование бизнеса – это инвестиция с отрицательной доходностью (поскольку мы платим страховые взносы), но она уменьшает риски, связанные с хозяйственной деятельностью, и поэтому имеет право на существование. К сожалению, существует другой род инвестиций – псевдоинвестиции, которые наряду с отрицательной доходностью не только не сокращают, но и как правило увеличивают риск портфеля инвестиций. О них я и хотел бы рассказать.

Если нормативные инвестиции – это основание, на котором предприниматель создаёт для общества добавочную ценность (называемую добавочной стоимостью), что способствует развитию экономики и повышению уровня жизни людей, то псевдоинвестиции – это, по сути, перераспределение денежных средств, обычно обманывая в той или иной мере путём, не приносящая какую-либо пользу добросовестным участникам финансового рынка.

Псевдоинвестиции зачастую трудно отличить от нормативных инвестиций, поскольку они очень похожи, пользуются схожими инструментами и обладают схожими качествами. Люди, занимающиеся подобной деятельностью, никогда не назовут своё предложение псевдоинвестицией, а напротив, будут выделять его преимущества и скрывать недостатки, что делает псевдоинвестицию ещё более сложной для распознания. В некоторых случаях тот или иной инвестиционный проект находится на грани между нормативной инвестицией и псевдоинвестицией, и тогда определить его сущность представляется сложным даже для профессионалов. Псевдоинвестиция не может быть запрещена законом, поскольку пользуется законными и зачастую необходимыми для экономики инструментами, а также потому, что грань между ней и нормативной инвестицией зачастую размыта. Псевдоинвестиции – это всегда паразит, высасывающий средства инвестора таким образом, что последний об этом не подозревает. Часто, обожгвшись на псевдоинвестициях, инвестор будет сторониться нормативных инвестиций, что приносит ему и обществу ещё больший вред. Задача инвестора – вовремя распознать псевдоинвестицию, а задача финансового консультанта – помочь ему в этом.

Итак, рассмотрим пример псевдоинвестиции. Представьте себе, что я предлагаю вам следующий инвестиционный проект. Для инвестиции вам понадобится капитал в размере 1,023 доллара. Этот капитал вам будет приносить ежедневный доход в размере 1 доллара с ежедневной вероятностью успеха 99,872%. Чтобы заинтересовать вас ещё больше, я могу расширять диапазон, утверждая, что вы будете зарабатывать на этой инвестиции 30 долларов ежемесячно, с вероятностью успеха на этот период в размере 96,245%. Звучит заманчиво, не правда ли? Так вот, я вам только что предложил поучаствовать в псевдоинвестиции, которая рано или поздно вас разорит. Не подумайте, что я вас обманул – приведённые мною цифры верны, просто вы не можете их правильно оценить. Позвольте мне всё объяснить по порядку.

Я предлагаю вам каждый день приходить в казино и играть в ruletку, пользуясь следующей инвестиционной стратегией: первую ставку в размере 1 доллара вы ставите на красный цвет. В случае успеха, вы забираете ваш выигрыш размером в 1 доллар и идёте домой. На сегодня игра окончена.

Чаще выпадения чёрного цвета, вы ставите новую ставку размером в 2 доллара на красный цвет. В случае его выпадения, вы выигрываете в этой игре 2 доллара. За вычетом одного доллара, проигранного в прошлой игре, ваш выигрыш на сегодняшний день опять составит 1 доллар. Идите домой. На сегодня игра окончена. В случае повторного выпадения чёрного цвета, вы делаете третью ставку, теперь уже размером в 4 доллара. В случае выпадения красного цвета, вы выигрываете в этой игре 4 доллара. За вычетом одного и двух долларов, проигранных в двух предыдущих играх, ваш выигрыш на сегодняшний день снова составляет 1 доллар. Идите домой. На сегодня игра окончена. В случае выпадения чёрного цвета в третий раз, вы продолжаете удваивать вашу ставку до тех пор, пока не выпадет красный цвет. Если вы пришли в казино с капиталом в размере 1,023 доллара, то это позволит вам сделать 10 удвоенных ставок. Таким образом, вы потеряете весь свой капитал только в том случае, если чёрный цвет (или ноль) выпадет 10 раз подряд. В любом другом случае вы вернётесь домой с выигрышем в размере 1 доллар ровно. Статистическая вероятность выпадения чёрного цвета (или нуля) 10 раз подряд на rulette с одним нулём составляет 0,128%, или, иначе говоря, вероятность того, что это не произойдёт, то есть красный цвет выпадет хотя бы однажды, составляет 99,872%. Это и есть вероятность того, что вы сегодня вернётесь домой с прибылью в размере 1 доллара.

Пока что всё звучит более чем обнадеживающе, но давайте постепенно расширим наши инвестиционные горизонты. Цифры, которые мы получим, будут следующими:

- через 30 дней вероятность успеха (ни одного проигрыша) составит 96,245%, что всё ещё неплохо;

- через 100 дней вероятность успеха составит 88,022%, это тоже терпимо;

- через 543 дня вероятность успеха составит уже всего 50%, при этом вероятность потерять весь капитал однажды составит 35%, а вероятность того, что это произойдёт дважды или более раз, составит 15%;

- через 1024 дня вероятность успеха (не потерять весь капитал ни разу) составит всего лишь 27%, а вероятность потерять весь инвестиционный капитал два и более раза составит уже 38%;

- дальше всё будет только хуже.

Данная инвестиция как нельзя лучше раскрывает определение псевдоинвестиции. Теоретически я мог бы разрекламировать эту инвестицию (нераскрывая при этом того, что весь инвестиционный процесс будет происходить в казино), и собирая с моих клиентов-простаков комиссионные за успех, скажем, 10% от прибыли. В этом случае мои клиенты ежедневно получали бы на свой счёт поступления в размере 90 центов. Эти мои клиенты начали бы подозревать что-то неладное только после нескольких проигрыш

шей, спустя несколько лет. К тому времени у меня уже были бы новые клиенты-простаки.

Рассмотрим ещё один пример. Обратимся для этого к рынку обмена валюты, на английском языке Foreign Exchange Market, сокращённо forex – самому популярному рынку псевдоинвестиций.

Сам по себе рынок forex не просто полезен, но необходим. Кроме прочего, он позволяет его участникам (обычно импортёрам и экспортёрам) страховать валютные риски, и зачастую им это необходимо, чтобы выжить. Настолько же полезен этот рынок и для инвестора. Страхование валютных рисков портфеля инвестиций позволяет инвестору получать более высокий доход при неизменном уровне риска (я освещал это в предыдущей статье об инвестициях). Таким образом, рынок forex является могущественным орудием и, как любое орудие, может быть использован как для строительства, так и для разрушения. Какого же рода псевдоинвестиции предлагают недобросовестные участники этого рынка?

Всё начинается с того, что они скрывают от потенциального инвестора одну-единственную деталь. Всё остальное обычно является чистой правдой – правила игры, анализ рынка, взаиморасчёты, рекомендации клиентов и так далее. Скрывается только одна деталь, а именно – если вам неизвестна какая-либо важная информация, которой не обладают другие участники валютного рынка (а вам, вероятнее всего, она неизвестна), то вероятность того, что вы угадаете направление движения рынка, равна 50%.

Далее всё происходит в соответствии с простейшей статистической моделью. Поясню. Вам предлагается угадать направление движения рынка той или иной валюты, драгоценного металла, нефти, чего угодно. За участие в сделке вы платите небольшую комиссию. Комиссию вы платите не напрямую, а посредством разницы между ценой покупки и ценой продажи, то есть каждый раз, покупая тот или иной товар (валюту, золото), вы платите за него немного дороже рыночной цены, а продавая, вы продаёте немного дешевле этой цены. Результат окажется таким же, как если бы вы покупали и продавали товар по рыночной цене, но при этом каждый раз платили комиссию в размере половины разницы между ценой покупки и ценой продажи. Таким

образом, размер комиссии (или вернее ее средний размер) количественно известен. Поскольку размер этой комиссии мал, он очень незначительно влияет на результат каждой конкретной сделки, но что произойдёт, если таких сделок будет много?

Давайте рассмотрим количественный пример и упростим его для лучшего понимания. Предложим, что:

- «игрок» случайно выбирает направление движения рынка,

- существуют только два однаково вероятных исхода игры – выигрыши в размере 50 условных единиц и проигрыши в размере 50 условных единиц,

- каждое повторение игры соединено с необходимостью оплатить комиссионный сбор в размере одной условной единицы при открытии сделки и одной условной единицы – при закрытии сделки. Итого две условные единицы за каждую сделку.

При данном условии задачи вероятность того, что «игрок» окажется в суммарном выигрыше после определённого количества повторений игры, распределяется следующим образом:

- 48% вероятность суммарного выигрыша после одного повторения игры ($Z=0.08$);

- 40,1% вероятность суммарного выигрыша после 10 повторений игры ($Z=0.253$);

- 21,2% вероятность суммарного выигрыша после 100 повторений игры ($Z=0.8$);

- 3,7% вероятность суммарного выигрыша после 500 повторений игры ($Z=1.789$);

- 0,57% вероятность суммарного выигрыша после 1000 повторений игры ($Z=2.529$).

Очевидно, что подобное статистическое распределение результатов рано или поздно приведёт такого игрока к потерям, это лишь вопрос времени.

Чтобы ещё больше ввести в заблуждение потенциального инвестора, недобросовестный участник может предлагать более сложные модели инвестиций, склонные к инвестиций в казино, представленной в начале этой статьи. В этом случае инвестор-простак будет выигрывать часто, но понемногу, а терять редко, но много. В таком случае путь к потере инвестором-простаком всех своих вложений

будет выглядеть иначе, но результат от этого не изменится.

Очень эффективной в продвижении такой псевдоинвестиции может стать рекламная кампания. Представьте себе, что недобросовестному участнику удалось убедить 32 человека принять участие в подобных сделках (например, предложив специальный бонус за открытие шести первых сделок). Из этих 32 участников в среднем двое выигрывают 5 раз из 6, и в среднем один участник выигрывает все 6 раз. Этот счастливчик может оказаться «простым служащим», и у него можно взять интервью (а также у других двух) и где-нибудь его опубликовать. В интервью этот человек будет говорить, что заработал на рынке forex кучу денег, и это будет чистейшей правдой.

Проблема здесь в том, что он, вероятнее всего, не будет настолько же успешен в следующих шести сделках, но это уже будет неважно, поскольку к тому времени уже можно будет брать интервью у другого «счастливчика», выигравшего 6 раз подряд.

Итак, давайте подытожим всё вышеизложенное. Основное различие между нормативной инвестицией и псевдоинвестицией заключается в том, что псевдоинвестиция, в отличие от нормативной, никак не участвует в процессе создания ценности для общества, и как таковая является вредной. Псевдоинвестиция очень напоминает сорняк среди зерновой культуры. С ним тоже нельзя бороться путём вспахивания всего поля, поскольку вместе с сорняком будет уничтожена также и пшеница. С ним можно бороться, только вырывая один за другим.

Обратите внимание, нормативная инвестиция может быть хорошей или плохой (мы говорили об этом в статье про инвестиции), но и та и другая имеет право на существование. И, открою вам секрет, даже присутствие плохой инвестиции может в некоторой степени улучшить качество портфеля инвестиций. Псевдоинвестиция же всегда вредна, не несёт никакой пользы и как таковая не имеет права на существование.

**Чернышов
Роман Юрьевич,**
CFA, MBA, M. Ec.,
профессиональный
инвестиционный менеджер
и финансовый консультант
на сайте www.findir.md